

Projekt

z dnia 18 listopada 2015 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ**

z dnia 2015 r.

w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skarżyska-Kamiennej

Na podstawie art. 18 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2015r. poz.1515 t.j)oraz art. 17 ust. 1 pkt 1ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r. poz.163, z późn.zm) Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej uchwala co następuje :

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016 – 2021 , stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skarżyska-Kamiennej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016r

Przewodniczący Rady Miasta

Leszek Golik

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016 - 2021

**opracowana przez:
PPUH „BaSz”
Końskie, ul. Polna 72**

**przy współpracy:
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Skarżysku-Kamiennej
oraz Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej**

Skarżysko-Kamienna 2015

SPIS TREŚCI

1. Informacje wstępne.....	4
1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce	4
1.2. Procedura przygotowania „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skarżysko-Kamienna na lata 2016 - 2021”	7
2. Charakterystyka gminy Skarżysko-Kamienna.....	8
2.1. Informacje ogólne o gminie	8
2.1.1. Budżet Skarżyska-Kamiennej.....	9
2.2. Sytuacja demograficzna gminy Skarżysko-Kamienna	9
2.3. Infrastruktura społeczna na terenie gminy	11
2.3.1. Opieka medyczna	11
2.3.2. Bezpieczeństwo	12
2.3.3. Oświata.....	12
2.3.4. Kultura, sport i rekreacja	14
2.4. Infrastruktura techniczna gminy Skarżysko-Kamienna	15
2.5. Gospodarka gminy Skarżysko-Kamienna	16
3. Strategiczne kierunki rozwoju gminy Skarżysko-Kamienna	18
3.1. Dokumenty strategiczne gminy.....	18
3.2. Dokumenty strategiczne polityki społecznej gminy.....	19
4. System pomocy społecznej w gminie Skarżysko-Kamienna	20
4.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej.....	20
4.2. Centrum Integracji Społecznej	22
4.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	24
4.4. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną w gminie Skarżysko-Kamienna i w regionie	25
5. Diagnoza problemów społecznych gminy Skarżysko-Kamienna.....	28
5.1. Obszary problemów społecznych zgodnie z „Ustawą o pomocy społecznej”	28
5.1.1. Ubóstwo	28
5.1.2. Sieroctwo.....	30
5.1.3. Bezdomność	31
5.1.4. Bezrobocie.....	32
5.1.5. Niepełnosprawność.....	36
5.1.6. Długotrwała lub ciężka choroba	39
5.1.7. Przemoc w rodzinie	41
5.1.8. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	43
5.1.9. Ochrona macierzyństwa i wielodzietności	44
5.1.10. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.....	46
5.1.11. Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	47
5.1.12. Trudności w integracji osób, które otrzymały statut uchodźcy	49
5.1.13. Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładów karnych	49
5.1.14. Alkoholizm i narkomania.....	50
5.1.14.1. Alkoholizm.....	50
5.1.14.2. Narkomania	53
5.1.14.3. Programy profilaktyczne	53

5.1.15. Wystąpienie zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.....	55
5.2. Pozostałe problemy społeczne na terenie gminy Skarżysko-Kamienna	56
6. Podsumowanie sytuacji społecznej w gminie Skarżysko-Kamienna	57
6.1. Wnioski z diagnozy	57
6.2. Podsumowanie badań ankietowych realizowanych na potrzeby opracowania "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna..."	58
6.3. Mocne i słabe strony gminy w zakresie przestrzeni społecznej.....	60
7. Cele strategiczne pomocy społecznej zapisane w dokumentach wyższego rzędu	62
7.1. Dokumenty programowe z zakresu polityki społecznej kraju, województwa i powiatu ..	62
8. Obszary priorytetowe, cele główne i cele szczegółowe w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Skarżysko-Kamienna	66
8.1. Obszary priorytetowe.....	66
8.2. Kierunki działań w ramach obszarów priorytetowych i celów głównych "Strategii..."	68
9. Zadania inwestycyjne na lata 2016 - 2021	86
10. Wdrażanie, zarządzanie, monitoring i finansowanie realizacji "Strategii..."	87
10.1. Wdrażanie "Strategii..."	87
10.2. Monitoring "Strategii..."	87
10.3. Potencjalne źródła finansowania "Strategii..."	88
Spis tabel, wykresów i rysunków	89

1. Informacje wstępne

1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do przewycięzania ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny. Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku wprowadza pojęcie zasady pomocniczości, jako ogólnej prawidłowości przy tworzeniu prawa w Polsce.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej w Polsce:

- Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zm),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 1515),
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005r., Nr 249 poz. 2104 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 114),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 roku Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012, poz. 1356 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 332),
- Ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 poz. 124),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2015, poz. 149),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 nr 127 poz. 72, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2014, poz. 1118),

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 966),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. prawo energetyczne (Dz. U. 1997 Nr 54, poz. 348),
- Ustawa z dnia 10 czerwca 1994r. o zamówieniach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 907),
- Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005, Nr 86 poz.732 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 1228 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. 2014, poz. 567),
- Rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2010 Nr 123, poz. 836).

Szczegółowe regulacje prawne systemu pomocy społecznej w Polsce dookreślane są rozporządzeniami, w tym: Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2012, poz. 823).

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej określa Rozporządzenie Rady z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Ustawa o „pomocy społecznej”, z dnia 12 marca 2004 r. nakłada na gminy obowiązek świadczenia pomocy społecznej mieszkańcom, którzy tego potrzebują.

1. Do obowiązkowych zadań gminy (wg art. 17 Ustawy) należą:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka
- 2) sporządzanie zgodnie z art. 16a oceny zasobów pomocy społecznej
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem
- 10) praca socjalna

- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych
- 13) dożywianie dzieci
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy Społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Pomoc społeczna to nie tylko świadczenia pieniężne, ale także świadczenia w naturze, poradnictwo specjalistyczne (np. psychologiczne i prawne), praca socjalna.

Dokumenty programowe:

1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
3. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015
4. Strategia Antynarkotykowa UE na lata 2013-2020
5. Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020
6. Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej 2012-2017
7. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w regionie świętokrzyskim na lata 2014-2020
8. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016

9. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017

1.2. Procedura przygotowania „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skarżysko-Kamienna na lata 2016 - 2021”

Obecny dokument „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Skarżysko-Kamienna na lata 2016 - 2021” jest drugim dokumentem strategicznym tego rodzaju opracowanym dla Gminy Skarżysko-Kamienna . pierwszy dokument pod nazwą "Gminna Strategia Polityki Społecznej Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2005-2015" uchwalona została w dniu 6 października 2005 roku, Uchwałą Nr XXIX/68/2005 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej.

Aktualizacja „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych...” powinna być zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi gminy. Ponadto dokument ten powinien:

- kształtować aktywny model polityki społecznej w gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu)
- zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

Aktualizowana „Gminna Strategia...” musi być zgodna z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej dotyczącymi:

- zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług
- zapobiegania ryzyku „wykluczenia”
- pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najstabszych)
- mobilizacji organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

W ramach prac nad aktualizacją „Gminnej Strategii...” została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (uzyskane w toku jego bieżącej działalności), Urzędu Miejskiego, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji oraz instytucji i organizacji współpracujących z MOPS. Wykorzystano także informacje z innych działających na terenie miasta instytucji społecznych. Powoływano się na dotyczące tematu publikacje naukowe i statystyki (m.in. z dane Głównego Urzędu Statystycznego).

Zarządzeniem Nr 152A/2015 Prezydenta Miasta Skarżysko-Kamienna z dnia 29 maja 2015 r. w sprawie: powołania Zespołu Koordynującego do opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2021, został powołany Zespół do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżyska - Kamiennej na lata 2016-2021” .

Podczas prac nad "Strategią..." zostały zorganizowane spotkania warsztatowe z Zespołem Koordynującym do opracowania "Gminnej Strategii..." oraz przedstawicielami instytucji działających na terenie gminy.

2. Charakterystyka gminy Skarżysko-Kamienna

2.1. Informacje ogólne o gminie

Skarżysko-Kamienna to ponad 47-tysięczne miasto o powierzchni 64,16 km² położone w centralnej Polsce, w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Od 1999r. jest siedzibą władz powiatu, w którego skład wchodzi gminy: Skarżysko-Kamienna, Bliżyn, Łączna, Skarżysko-Kościelne i Suchedniów.

Najbliższe otoczenie miasta stanowią gminy powiatu skarżyskiego: Bliżyn, Suchedniów i Skarżysko Kościelne oraz gmina z województwa mazowieckiego - Szydłowiec (powiat szydłowiecki).

Odległość od większych ośrodków miejskich wynosi: 34 km do Kielc, 140 do Warszawy oraz 42 km do Radomia.

Skarżysko-Kamienna posiada wyjątkową dostępność komunikacyjną, przecinają się tu główne szlaki drogowe i kolejowe prowadzące z północy na południe i ze wschodu na zachód kraju. Największe znaczenie dla miasta ma droga ekspresowa Nr 7 wiodąca z Gdańska przez Warszawę, Skarżysko-Kamienną i Kraków do granicy ze Słowacją oraz droga Nr 42 Łódź - Skarżysko-Kamienna - Rzeszów, łącząca równocześnie największe przemysłowe miasta północy województwa świętokrzyskiego. Natomiast Skarżyski węzeł kolejowy jest jednym z 11 największych w Polsce, przez który biegną linie kolejowe w kierunkach: Warszawa - Skarżysko-Kamienna - Kraków oraz Łódź - Skarżysko-Kamienna - Przemyśl.

Skarżysko-Kamienna leży w obszarze zlewni drugiego rzędu rzeki Kamiennej, która jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Ze względu na stosunkowo duże różnice wysokości, przy niewielkiej długości oraz gwałtowne roztoły i nierównomierność odpływu, Kamienna ma charakter rzeki górskiej. Przez obszar miasta przepływają dopływy Kamiennej: Kamionka, Bernatka i Oleśnica. Na obszarze zlewni Kamiennej zlokalizowane są zbiorniki wodne, pełniące głównie rolę rekreacyjną i wyrównawczą: zbiornik Rejów - na rzece Kamionce, zbiornik Bernatka - na rzece Bernatce.

Na terenie powiatu skarżyskiego wyróżnia się (wg klasyfikacji M. Strzemskiego) suchedniowski region gleb wykształconych na utworach piaskowcowych dolnego triasu, północno-łysogórski region gleb wykształconych na piaskowcowym paleozoiku oraz częściowo gielniowsko-skarżyski region gleb wykształconych na piaskowcowym retyku i liasie. Największe rozprzestrzenienie posiadają gleby bielcowe z płytkim poziomem próchnicznym i brunatne wytworzone z piasków, glin i ilów. Są to gleby kamieniste i mocno zakwaszone. W dolinach rzecznych występują gleby pochodzenia organicznego i mineralnego: mady rzeczne, gleby mułowe, mułowo-torfowe, torfowe i murszowe. Na obszarze miasta dominują gleby o niskiej wartości produkcyjnej. Zdecydowana większość należy do klasy bonitacyjnej od IVa do VI, głównie są to kompleksy żytne słabe i najłabsze (żytnio-łubinowe). Klasa V zajmuje około 45%, zaś VI - około 36% powierzchni gruntów.

Lasy i grunty leśne z powierzchnią 2540,25 ha zajmują 38,4 % powierzchni miasta. Lasy państwowe na terenie gminy należą do nadleśnictw: Skarżysko i Suchedniów. Na obszarze Skarżyska-Kamiennej występuje zieleń miejska w postaci: parków - 2 (parki o powierzchni łącznej 4,1 ha, zieleńców (6 obiektów, o łącznej powierzchni 8,2 ha), zieleni ulicznej - 2,3 ha, zieleni osiedlowej - 35,48 ha, cmentarzy (1 obiekt o powierzchni 6,6 ha).

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna znajdują się obszary objęte ochroną: Suchedniowsko-Oblęgarski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, Obszar „Natura 2000” mający znaczenie dla Wspólnoty „Lasy Suchedniowskie”

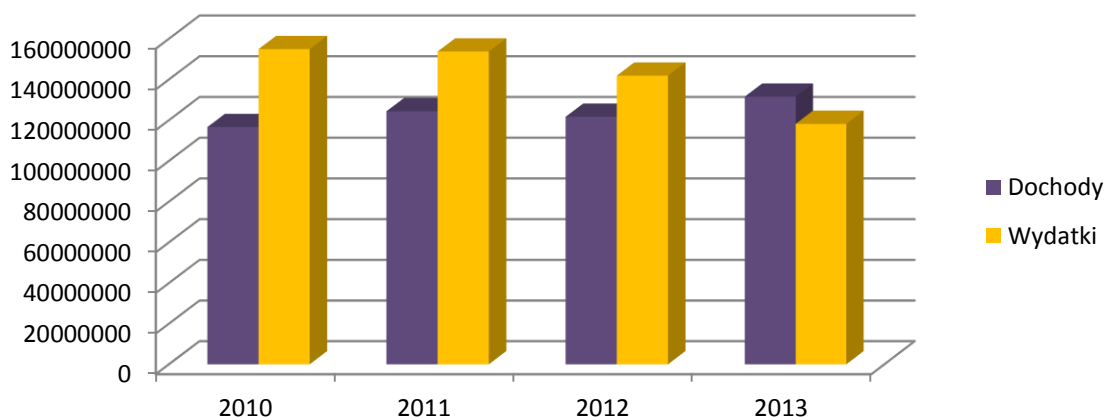
PLH260041, Obszar „Natura 2000” mający znaczenie dla Wspólnoty sieci „Natura 2000” „Lasy Skarżyskie” PLH260011 i 8 pomników przyrody.

2.1.1. Budżet Skarżyska-Kamiennej

Tabela 1. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy Skarżysko-Kamienna oraz dochodów i wydatków na 1 mieszkańca w zł w latach 2010-2013 (Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2010-2013)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
dochody ogółem	116 606 329,16	124 385 015,18	121 682 365,24	131 547 797,23
wydatki ogółem	154 891 950,25	153 737 790,46	141 871 740,71	118 183 093,21
dochody na 1 mieszkańca	2 383,08	2 566,46	2 529,20	2 755,16
wydatki na 1 mieszkańca	3 165,52	3 172,14	2 948,84	2 475,25

Wykres 1. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy Skarżysko-Kamienna

2.2. Sytuacja demograficzna gminy Skarżysko-Kamienna

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna zamieszkuje ogółem 47 212 osób (według danych GUS, stan na dzień 31.12.2013), w tym 22 497 mężczyzn i 24 715 kobiet.

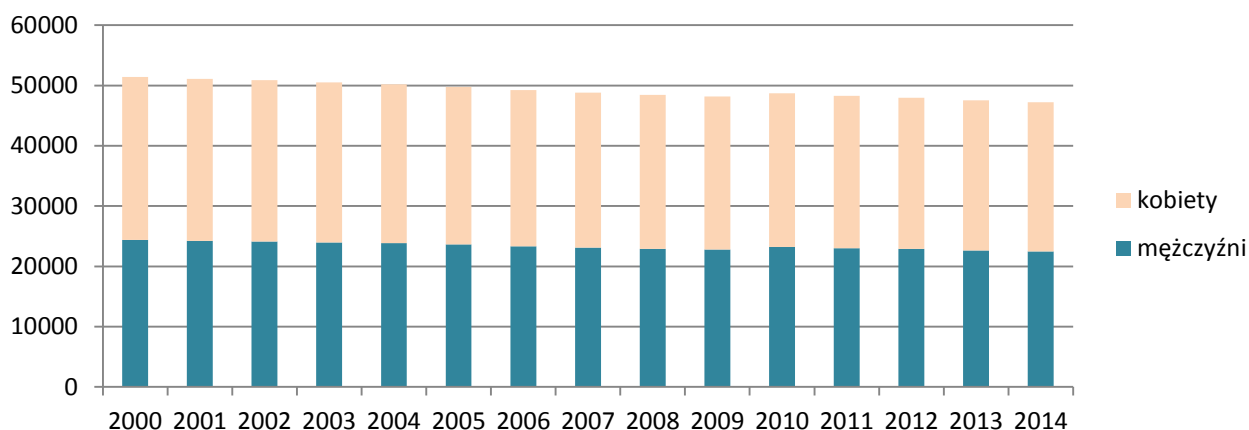
Tabela 2. Liczba mieszkańców Skarżyska-Kamiennej w latach 2010-2013 (Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2010-2013)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba ludności ogółem (zameldowanych na pobyt stały)	48 704	48 304	47 987	47 538	47 212
mężczyźni ogółem	23 223	23 010	22 903	22 663	22 497
kobiety ogółem	25 481	25 294	25 084	24 875	24 715
gęstość zaludnienia - osoba na 1 km ²	756	750	745	738	733

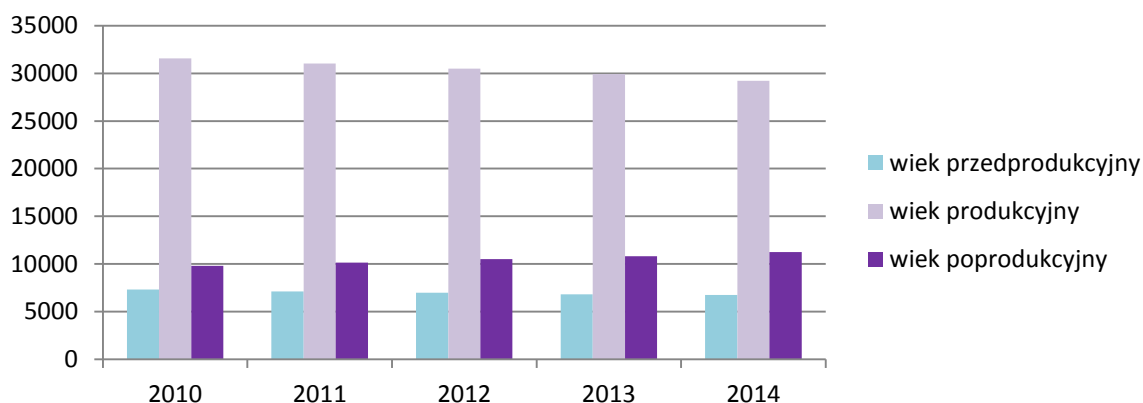
Tabela 3. Ludność w gminie Skarżysko-Kamienna według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2010-2013 (GUS, 2010-2013)

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		2014	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wiek przedprodukcyjny	7 325	15,0	7 121	14,7	6 990	14,6	6 822	14,4	6 758	14,3
wiek produkcyjny	31 571	64,8	31 035	64,2	30 488	63,5	29 914	62,9	29 207	61,9
wiek poprodukcyjny	9 808	20,1	10 148	21,0	10 509	21,9	10 802	22,7	11 247	23,8

Wykres 2. Demografia Skarżyska-Kamiennej w latach 2000-2013

Wykres 3. Ludność Skarżyska-Kamiennej według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2010-2013

Na terenie miasta Skarżysko-Kamienna sukcesywnie maleje liczba mieszkańców - w roku 2000 liczba ta wynosiła 51 423 osoby. Ponadto zaznacza się bardzo niekorzystny trend gwałtownego wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 4. Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji w liczbach naturalnych na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2013 (Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2010-2013)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
przyrost naturalny	-97	-172	-137	-223	-148
saldo migracji	-271	-228	-219	-254	brak danych

Wskaźniki demograficzne dla gminy Skarżysko-Kamienna wynoszą (wg GUS, 2014):

- wskaźnik obciążenia demograficznego:
 - ludność w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 61,6 osób,
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – 166,4 osób,
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 38,5 osób,
- wskaźniki modułu gminnego:
 - gęstość zaludnienia – 733 osób na 1 km²,
 - kobiety na 100 mężczyzn – 110,

- przyrost naturalny: na 1000 ludności -3,1, w liczbach naturalnych -148 osób,
- saldo migracji: na 1000 ludności – -5,3 w liczbach naturalnych - 254 osoby,
- inne wskaźniki:
 - małżeństwa na 1000 ludności - 5,0,
 - urodzenia żywe na 1000 ludności - 8,1,
 - zgony na 1000 ludności- 11,98.

Mieszkańcy miasta Skarżysko-Kamienna stanowią ok 61% ludności powiatu skarżyskiego oraz ok 3,7% ludności województwa świętokrzyskiego.

Dane demograficzne z ostatnich lat świadczą o stale zmniejszającej się liczbie ludności na terenie gminy, spowodowanej zarówno ujemnymi i wysokimi wskaźnikami przyrostu naturalnego jak i salda migracji. Do najbardziej niekorzystnych zjawisk demograficznych należy zaliczyć bardzo duży wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Ponadto niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że wskaźniki nie wykazują zmiany tendencji.

2.3. Infrastruktura społeczna na terenie gminy

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna funkcjonują m.in. następujące instytucje publiczne:

- Urząd Miasta,
- Starostwo Powiatowe,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- placówki zdrowotne, oświatowe, placówki kultury i sportu,
- Centrum Integracji Społecznej.

2.3.1. Opieka medyczna

W Skarżysku-Kamiennej w zakresie ochrony zdrowia funkcjonują placówki:

- Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Szpitalna 1,
- Międzyzakładowy Ośrodek Medycyny Pracy, ul. Ekonomii 4,
- Obwód Lecznictwa Kolejowego, ul. Sokola 50,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnie Miejskie", ul. Apteczna 7,
- Przychodnia Rejonowa, ul. Legionów 104,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medicus -X", ul. Apteczna 8A,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna "Alfa", Al. Niepodległości 88,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia Zdrowie", ul. 1-go Maja 65,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Na Zielnej", ul. Zielna 12,
- Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Puls-Med", ul. 1-go Maja 65,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Dermed", ul. Górnicza 3A,

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "TOP-MED", ul. Piłsudskiego 36,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Psychomedica", ul. 1-go Maja 65,
- Centrum Dializ sp. z.o.o., ul. Szpitalna 1.

W Szpitalu Powiatowym funkcjonują oddziały: anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, chorób zakaźnych, chirurgii, urazowo-ortopedyczny, neonatologiczny, neurologiczny, otolaryngologiczny, pediatryczny, położniczo-ginekologiczny, rehabilitacyjny, rehabilitacji neurologicznej oraz Zakład Opiekuńczo-Lecznicy.

W Przychodni Specjalistycznej działają poradnie: chirurgii onkologicznej, chorób zakaźnych, chirurgii stomatologicznej, chorób naczyniowych mózgu, ginekologiczno-położnicza, kardiologiczna, laryngologiczna, leczenia padaczki, pulmonologiczno-alergologiczna dla dzieci, neonatologiczna urologiczna.

W mieście funkcjonuje też oddział Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej (ul. Szpitalna 5) - świadczące usługi doraźnej pomocy medycznej w domu pacjenta oraz przewozu medycznego.

Przychodnie rejonowe świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, porad specjalistycznych i domowej opieki hospicyjnej, w niektórych są także poradnie specjalistyczne oraz oddziały rehabilitacyjne. Opiekę zdrowotną w gminie uzupełniają prywatne, specjalistyczne gabinety lekarskie, stomatologiczne oraz stacje diagnostyczne.

2.3.2. Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku-Kamiennej z wydziałami: kryminalnym, prewencji ruchu drogowego, do spraw związanych z przestępczością gospodarczą. W mieście jest 12 rejonów służbowych działalności dzielnicowych.

W zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego działa Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Skarżysku-Kamiennej z jednostką ratowniczo - gaśniczą, wydziałem operacyjno - kontrolno - rozpoznawczym oraz specjalistyczna grupą ratownictwa chemiczno -ekologicznego.

2.3.3. Oświata

Na terenie gminy dzieci i młodzież mają zapewniony dostęp do szkolnictwa przedszkolnego, podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego.

Funkcjonującymi w zakresie oświaty jednostkami gminnymi są:

- Zespół Placówek Oświatowych nr 1:
 - Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Zwycięzców 13,
 - Przedszkole Publiczne Nr 3, ul. Zwycięzców 13,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 2:
 - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki, ul. Konarskiego 17,
 - Przedszkole Publiczne Nr 10 im. Kubusia Puchatka, ul. Okrzei 4,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 3:
 - Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Henryka Sienkiewicza, ul. Sportowa 30,
 - Przedszkole Publiczne Nr 12, ul. Sportowa 34,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 4:
 - Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Jana Pawła II, ul. Norwida 3,
 - Przedszkole Publiczne Nr 4 im. Jana Brzechwy, ul. Sikorskiego 17,

- Zespół Placówek Oświatowych nr 5:
 - Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Obrońców Westerplatte, ul. Zielna 29,
 - Przedszkole Publiczne Nr 7 im. Janusza Korczaka, ul. Zielna 27,
- Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Stefana Żeromskiego, ul. Podjazdowa 21,
- Szkoła Podstawowa Nr 9, im. ks. Włodzimierza Sedlaka, ul. Warszawska 54,
- Zespół Szkół Publicznych Nr 1:
 - Szkoła Podstawowa Nr 13 im. Mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, ul. Sezamkowa 23,
 - Gimnazjum Nr 1, ul. Sezamkowa 23,
 - Przedszkole Publiczne nr 16, ul. Spółdzielcza 18,
- Zespół Szkół Publicznych Nr 4 im. Marii Curie Skłodowskiej, ul. Książęca 149:
 - Szkoła Podstawowa Nr 4,
 - Gimnazjum Nr 4,
 - Przedszkole Publiczne Nr 2,
- Gimnazjum Nr 2, im. Powstańców Warszawy, ul. Słowackiego 29
- Gimnazjum Nr 3, im. Gen. Antoniego Hedy – „Szarego”, ul. Akacyjowa 1,
- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Wandy Chotomskiej, ul. Rynek 63,
- Przedszkole Publiczne Nr 6, ul. Kossaka 5,
- Przedszkole Publiczne Nr 9, ul. Paryska 223.

Wskazana sieć gminnych publicznych jednostek oświatowych uzupełniana jest działalnością jednostek niepublicznych do których należą:

- Niepubliczne Przedszkole „Planeta dziecka” w Skarżysku-Kamiennej, ul. Rejowska 99,
- Dwujęzyczna Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Wilhelma Humboldta w Skarżysku-Kamiennej, ul. Rejowska 99,
- Prywatny Zespół Szkół w Skarżysku – Kamiennej (Prywatne Gimnazjum, Prywatna Szkoła Podstawowa) ul. Sokola 38,
- Przedszkole Językowo – Sportowe z Oddziałami Integracyjnymi „Baby World”, ul. Sokola 38.

Ponadto opiekę nad najmłodszymi dziećmi zapewniają zlokalizowane na terenie Skarżyska - Kamiennej trzy żłobki oraz klub dziecięcy:

- Żłobek Miejski Nr 1 ul. Paryska 223 dla 24 dzieci
- Żłobek Miejski Nr 2 ul. Kossaka 5 dla 24 dzieci
- Żłobek Miejski Nr 3 ul. Rynek 63 dla 30 dzieci
- Klub Dziecięcy ul. Paryska 223.

Tabela 5. Zestawienia o szkołach podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w roku szkolnym 2013/2014 (UM Skarżysko-Kamienna - Referat Edukacji, Kultury i Sportu)

Placówka oświatowa	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli (w etatach)	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia m ²	Zaplecze/ wyposażenie
szkoły podstawowe i gimnazja	2 944	335,14	278	33 529,85	11 sal gimnastycznych o powierzchni 2 538,656 m ² 46 sal specjalistycznych

Na szkolnictwo ponadpodstawowe w gminie składają się placówki zarządzane przez władze powiatowe:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego, ul. 1-go Maja 82,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, ul. Piłsudskiego 50,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica, ul. Ekonomii 7,
- Zespół Szkół Technicznych im. Armii Krajowej, ul. Tysiąclecia 22,
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika, ul. Powstańców Warszawy 11,
- Zespół Szkół Samochodowo-Usługowych im. Władysława "Oseta" Wasilewskiego, ul. Wasilewskiego 5,
- Zespół Szkół Transportowo-Mechatronicznych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego, ul. Legionów 119,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2, ul. Spacerowa 31,
- Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Wychowawczych, ul. Legionów 131,
- Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, ul. Szkolna 15.

oraz szereg placówek niepublicznych stopnia ponadpodstawowego i policealnego, prowadzonych przez rozmaite podmioty (m.in.: Centrum Nauki i Biznesu Żak, Centrum Kształcenia AWANS Szkoły dla Młodzieży i Dorosłych, Zakład Doskonalenia Zawodowego, Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych).

2.3.4. Kultura, sport i rekreacja

Placówki kultury w gminie Skarżysko-Kamienna to:

- Miejskie Centrum Kultury im. Leopolda Staffa w Skarżysku-Kamiennej (ul. Słowackiego 25),
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Sedlaka wraz z filiami: Filia nr 1 (ul. Towarowa 20), Filia nr 2 (ul. Sezamkowa 23), Filia nr 3 (ul. Słowackiego 25), Filia nr 4 (ul. Sportowa 30),
- Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej (ul. Słoneczna 90).

Dziedzictwo kulturowe na terenie gminy stanowią obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków. Zabytki architektoniczne znajdujące się na terenie gminy Skarżysko-Kamienna to zespół dróżniczówki (ul. Krakowska 171 - dom dróżnika i studnia) - numer rejestru A.795/1-2 (Rejestr Zabytków Województwa Świętokrzyskiego - stan z dnia 31.10.2012 r.). W gminie znajduje się również część rezerwatu archeologicznego "Rydno" objętego rejestrem (nr 514/77).

Na terenie Skarżyska-Kamiennej funkcjonuje Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji (ul. Sienkiewicza 34), które opiekuje się obiektami sportowymi oraz gdzie organizowane są imprezy sportowe lokalne i ponadlokalne. MCSiR jest zakładem budżetowym Gminy Skarżysko-Kamienna. Obiekty Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji to:

- Hala sportowa (ul. Sienkiewicza 34) na 550 miejsc z możliwością gry w piłkę ręczną, siatkową, koszykówkę i mini piłkę nożną, posiada: dwie sale treningowe do zajęć z fitnessu, aerobiku i sztuk walki, ściankę wspinaczkową,
- Miejski Stadion Sportowy (ul. Piłsudskiego) o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną z 400 m bieżnią na 8 torów i boiskiem treningowym,
- Miejski Stadion Sportowy (ul. Słoneczna) o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną,

- Orlik (ul. Sienkiewicza 34) z: boiskiem do piłki nożnej, boiskiem wielofunkcyjnym (piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, tenis ziemny), boiskiem do piłki plażowej, rampa dla skaterów,
- Kryta pływalnia (ul. Spółdzielcza 19) z saunami i siłownią,
- Tereny rekreacyjno-sportowe "Planty" (ul. Zielna) z: dwoma kortami tenisowymi, boiskami o nawierzchni asfaltowej do gry w piłkę siatkową i koszykową, stołami do tenisa stołowego, placem zabaw, skateparkiem,
- Lodowisko (ul. Konarskiego 34) - hala otwarta z trybunami w okresie zimowym lodowisko do gry w hokeja i łyżwiarstwa szybkiego na torze krótkim, w okresie letnim boisko rekreacyjne.

Skarżysko-Kamienna posiada walory turystyczne w postaci dwóch zbiorników wodnych retencyjno-rekreacyjnych Rejów i Bernatka, okolicznych lasów, bliskości Gór Świętokrzyskich i terenów chronionych.

Turystykę propaguje oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, który od lat koordynuje działania turystyczne, prowadzi działalność szkoleniową, edukacyjną, wytycza i konserwuje szlaki turystyczne oraz organizuje imprezy.

Tabela 6. Szlaki turystyczne przebiegające przez teren Skarżyska-Kamiennej (Powiat skarżyski)

Szlak	Przebieg	Długość szlaku (km)
pieszy czerwony	"Szlak Milenijny": Skarżysko-Kamienna - Wąchock - Starachowice - Kałków	55
pieszy czerwony	Skarżysko-Kamienna - Wąchock	16,5
pieszy zielony	Skarżysko Zachodnie - Wykus	22
pieszy żółty	Skarżysko Zachodnie PKP - Skarżysko-Kamienna PKP (pętla)	27
pieszy żółty	Skarżysko-Kamienna MCK - Skarżysko-Kamienna PKP (pętla)	32
rowerowy niebieski	"Śladami zabytków techniki Doliny Kamiennej": Skarżysko-Kamienna - Ostrowiec Świętokrzyski	81,5
rowerowy niebieski	Skarżysko-Kamienna - Antoniów	42
rowerowy czerwony	"Berlin -Lwów": Majdów - Rezerwat archeologiczny "Rydno"	45
rowerowy zielony	Skarżysko-Kamienna -źródła rzeki Kamiennej	36
rowerowy czarny	"Nad wodą": Skarżysko Zachodnie - Mostki	20

2.4. Infrastruktura techniczna gminy Skarżysko-Kamienna

Głównymi ciągami komunikacyjnymi miasta są:

- droga krajowa nr 7 – relacji Kraków – Kielce – Skarżysko-Kamienna – Radom – Warszawa,
- droga krajowa nr 42 – relacji Ostrowiec – Skarżysko-Kamienna – Końskie – Żarnów, uzupełniane przez sieć dróg niższych kategorii:
 - drogi powiatowe – 52,148 km,
 - drogi gminne – 93,8 km.

Przez miasto przebiega magistrała kolejowa obsługująca linie kolejowe: Kraków - Warszawa oraz Łódź – Skarżysko-Kamienna – Przemyśl.

Za gospodarkę wodno-ściekową w gminie odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Skarżysku-Kamiennej Sp. z o.o. Skarżysko-Kamienna jest w pełni zwodociągowane – sieć rozdzielcza liczy 162,1 km długości (z przyłączami 244,2 km) i 5 019 przyłączy. Z sieci wodociągowej korzysta 45 705 mieszkańców (96,1%). Miasto obsługiwane jest z 4 ujęć wód podziemnych: Bzin, Bór, Milica i Bugaj.

Na obszarze miasta istnieje rozdzielczy system kanalizacyjny. Ogólna długość miejskiej sieci kanalizacyjnej wynosi 146,9 km. Liczba przyłączy wynosi 3 114 sztuk, z sieci korzysta 40 685 mieszkańców (85,6%). Ścieki komunalne z terenu miasta odprowadzane są kolektorami zbiorczymi do miejskiej oczyszczalni ścieków. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych dowożone są do punktu zlewnego oczyszczalni.

Długość sieci ciepłej w Skarżysku-Kamiennej wynosi 29,6 km. Za produkcję, dostawy i dystrybucję ciepła w mieście odpowiada spółka Celsius Sp. z o.o.

Długość czynnej gazowej sieci rozdzielczej wynosi 95,440 km, do której przyłączonych jest 3 576 budynków mieszkalnych i niemieskalnych. Liczba odbiorców gazu sieciowego przewodowego (gospodarstwa domowe) wynosi 15 266 (78,5%).

Sieć średniego napięcia na terenie miasta Skarżyska -Kamiennej zasilana jest z 4 stacji 110 kV/SN. We wszystkich tych stacjach występują duże rezerwy mocy. Stacje SN/nn zasilane są liniami SN napowietrznymi oraz kablowymi. Liczba odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu na terenie miasta wynosi 21 098 sztuk.

Na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej swoje przedstawicielstwa mają wszyscy operatorzy telefonii komórkowej. Mieszkańcy korzystają również z usług operatorów telefonii przewodowej. Usługi internetowe są ogólnie dostępne.

Na terenie Skarżyska-Kamiennej odpady komunalne są zbierane selektywnie – zbiórka u źródła od właścicieli nieruchomości (w workach na terenach zabudowy jednorodzinnej lub w pojemnikach typu „dzwon” na terenach zabudowy wielolokalowej) - oraz jako komunalne odpady zmieszane. Odpady wielkogabarytowe i elektrośmieci odbierane są dwa razy w roku. Na terenie miasta funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Odpady wywożone są na składowisko odpadów w Końskich.

(dane do rozdziału na podstawie: Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2014)

2.5. Gospodarka gminy Skarżysko-Kamienna

Przez wiele lat w Skarżysku-Kamiennej dominował przemysł metalowy, obuwniczy, energetyczny oraz transport kolejowy. Obecnie w gospodarce dominuje sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Obszary działania tych przedsiębiorstw to głównie: handel i naprawy, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, transport, obsługa nieruchomości, pośrednictwo finansowe.

W mieście została utworzona Podstrefa Starachowickiej Strefy Ekonomicznej.

W mieście zarejestrowanych jest ogółem 5 553 podmiotów gospodarczych (GUS, 2013), z czego: 209 w sektorze publicznym i 5 344 w sektorze prywatnym (w tym: osoby prywatne prowadzące działalność gospodarczą - 4 307 podmiotów). 96 % podmiotów gospodarczych to podmioty prywatne. Według podziału na sekcja PKD w roku 2013 najliczniej reprezentowane były:

- handel hurtowy i detaliczny, naprawy - ok. 33 % zarejestrowanych podmiotów,
- przetwórstwo przemysłowe - ok. 9,5% podmiotów,
- budownictwo - ok. 9 %,
- pozostała działalność usługowa - ok 6,3 %.

Znaczną liczbę miejsc pracy w zakresie usług publicznych w gminie generuje oświata, administracja publiczna (urzędy, sąd i prokuratura), opieka zdrowotna (szpital i przychodnie). Najwięksi pracodawcy na terenie gminy Skarżysko-Kamienna to:

- „Mesko” S.A.,

- PKP CARGO S.A.,
- PPHU WTÓRPOL,
- PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna, PGE Obrót S.A. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej,
- Miejska Komunikacja Samochodowa Sp. z o.o.,
- Celsius Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,
- Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Ponadto na terenie Skarżyska-Kamiennej funkcjonują podmioty, których celem jest wspieranie współpracy wewnętrznej i zewnętrznej. Należą do nich banki, placówki otoczenia biznesu (biura rachunkowe, doradztwo inwestycyjne).

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna użytki rolne ogółem zajmują powierzchnię 1069 ha (dane: Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny nr 27), z czego 694 ha to sady, 417 ha - pastwiska.

3. Strategiczne kierunki rozwoju gminy Skarżysko-Kamienna

3.1. Dokumenty strategiczne gminy

Strategia Rozwoju Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007-2020

Misja Miasta: Skarżysko-Kamienna jest miastem, które dzięki rozwojowi przedsiębiorczości, bogatej ofercie turystycznej, kulturalnej, oświatowej i sportowej oraz wykorzystaniu swojego położenia geograficznego i walorów przyrodniczych staje się atrakcyjnym miejscem dla swoich mieszkańców i sprzyjającym osiedlaniu się ludności z innych miast.

Potrzeby i dążenia, które złożyły się na misję miasta:

- Skarżysko-Kamienna jest miastem położonym w sąsiedztwie atrakcyjnych terenów krajobrazowych, przyrodniczych i historycznych,
- Skarżysko-Kamienna jest miastem o rozwiniętej gospodarce turystycznej oraz infrastrukturze obiektów rekreacyjnych ,
- Skarżysko-Kamienna jest rozwijającym się ośrodkiem gospodarczym posiadającym bogatą ofertę inwestycyjną,
- Skarżysko – Kamienna jest miastem oferującym ciekawe tereny dla zabudowy mieszkaniowej,
- Skarżysko-Kamienna jest miastem społeczności aktywnej, solidarnej i gościnnej,
- Skarżysko-Kamienna jest miastem o zrównoważonym rozwoju, bezpiecznym,
- Skarżysko-Kamienna jest ważnym miejscem na szlaku komunikacyjnym.

Cele strategiczne i odpowiadające im cele operacyjne:

- Rozwój sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw, zrewitalizowane tereny, przemysłowe i zmodernizowane istniejące zakłady przemysłowe spełniające wymagania stawiane na konkurencyjnym rynku europejskim
 - Pozyskanie inwestorów krajowych i zagranicznych
 - Pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców miasta
 - Stworzenie wielofunkcyjnego inkubatora przedsiębiorczości
- Wykorzystanie walorów turystycznych, rekreacyjnych i przyrodniczych
 - Pozyskanie inwestorów
 - Czyste środowisko naturalne
 - Rozbudowa infrastruktury technicznej
 - Przyciągnięcie turystów
 - Stworzenie bądź udoskonalenie produktu regionalnego
- Ośrodek kulturalny- miasto przyjazne mieszkańcom i przybyszom
 - Stworzenie warunków dla rozwoju ośrodka kulturalnego i sportowego
 - Uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej:
- Funkcjonalny układ z zabudową śródmiejską i ukształtowanie centrum miasta:
 - Poprawa układu komunikacyjnego
 - Realizacja strefy śródmiejskiej
 - Kształtowanie centrum miasta:
- Miasto o ukształtowanej równowadze ekologicznej
 - Inwestycje w sferze proekologicznej
 - Oddziaływanie na stan stosunków wodnych i zieleni miejskiej
 - Edukacja ekologiczna
- Skarżysko-Kamienna miastem społeczności aktywnej, solidarnej i bezpiecznej

- Poprawa stanu infrastruktury i działania instytucji wpływających na poziom bezpieczeństwa publicznego
- Działania uaktywniające i wspierające społeczność lokalną

3.2. Dokumenty strategiczne polityki społecznej gminy

Tabela 7. Strategie i dokumenty programowe polityki społecznej Gminy Skarżysko-Kamienna (opracowanie własne)

Cele strategiczne	Cele szczegółowe / operacyjne
Gminna Strategia Polityki Społecznej miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2005-2015	
Uchwała Rady Miasta nr XXIX /68/2005 z dnia 6 października 2005 roku	
<p style="text-align: center;">Stworzenie pełnego systemu opieki nad ludźmi starszymi Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych Zwiększenie możliwości zatrudnienia Zapewnienie lokali socjalnych adekwatnie do potrzeb Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób pozostających bez mieszkania Wyrównywanie szans edukacyjnych Promowanie zdrowego stylu życia Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży Zapewnienie prawidłowej opieki medycznej Zwiększenie dostępności pacjentów do placówek opieki zdrowotnej Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie zachowań profilaktycznych warunków do rehabilitacji medycznej, zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, sensoryczną oraz psychiczną Profilaktyka w zakresie uzależnień Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin Podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy Zwiększenie skuteczności interwencji wobec przemocy</p>	
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018	
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje	<p style="text-align: center;">Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców miasta Skarżyska-Kamiennej Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy dla miasta Skarżyska-Kamiennej</p>
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Skarżyska-Kamiennej	
Ograniczenie w mieście Skarżysku-Kamiennej nadużywania alkoholu, narkotyków oraz stosowania przemocy w rodzinie.	<p style="text-align: center;">Wzmocnienie zasad sprzeciwiających się piciu i nadużywaniu alkoholu przez dorastających, jakie obowiązują w rodzinach, szkołach i społeczności lokalnej. Ograniczenie liczby nastolatków okazjonalnie pijących alkohol, poprzez: - Poprawę klimatu szkoły, a w tym: relacji między uczniami a nauczycielami, - Opóźnienie wieku inicjacji picia alkoholu przez dzieci i młodzież, - Wzrost liczby sprzedawców regularnie kontrolujących wiek osób kupujących alkohol. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy w rodzinie. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy w rodzinie. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy w rodzinie dla miasta Skarżyska-Kamiennej.</p>

4. System pomocy społecznej w gminie Skarżysko-Kamienna

4.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej realizuje zadania zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa, stosownie do zaleceń Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej. Przy realizacji zadań MOPS współpracuje z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

MOPS realizuje swe zadania na podstawie:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy o finansach publicznych,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy prawo energetyczne,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o zamówieniach publicznych,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- Statutu Gminy Skarżysko-Kamienna
- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków:

- budżetu gminy (realizacja zadań własnych),
- dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych),
- dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych.

W celu realizacji zadań w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonują następujące komórki organizacyjne:

- Dział Pomocy Środowiskowej - udzielnie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na podstawie wywiadów środowiskowych,
- Dział Dodatków Mieszkaniowych - pomoc w postaci dofinansowania do czynszu i dodatku energetycznego
- Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego,

- Dział Usług Specjalistycznych - oferowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób ze schorzeniami psychicznymi,
- Dział Opieki nad Chorym w Domu - obejmowanie pomocą osób chorych w ich środowisku domowym w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- Dział Kadr i Księgowości
- Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy - ośrodek wsparcia dziennego dla osób przewlekle psychicznie chorych
- Klub Integracji Społecznej wraz z Punktem Interwencji Kryzysowej - prowadzenie reintegracji zawodowej i społecznej klientów pomocy społecznej,
- Kuchnia i Stołówki - prowadzenie 2 stołówek z zapleczem kuchennym, umożliwiającym przygotowanie i wdawanie gorących posiłków dla klientów MOPS,
- Skład Odzieży Używanej - pośredniczenie w nieodpłatnym przekazywaniu odzieży i sprzętu gospodarstwa domowego dla klientów MOPS.

Oprócz wsparcia finansowego i rzeczowego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej udziela pomocy w zakresie poradnictwa w rozwiązywaniu problemów życiowych mieszkańców oraz:

- interweniuje w sprawach przemocy w rodzinie, zaobserwowanych zjawiskach uzależnień i innych patologii w rodzinie,
- kieruje osoby do: Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, Środowiskowego Domu Samopomocy, Domu Pomocy Społecznej, schronisk, noclegowni i innych specjalistycznych placówek,
- organizuje pomoc w leczeniu dla osób chorych, niepełnosprawnych i uzależnionych,
- pomaga mieszkańcom w załatwianiu spraw sądowych np. egzekwowania alimentów,
- prowadzi tzw. pracę socjalną (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie).

Tabela 8. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z MOPS w Skarżysku-Kamiennej, według powodów jej przyznania w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ubóstwo	542	547	1000	831	786
sieroctwo	4	3	2	1	1
bezdomność	18	57	45	58	53
potrzeba ochrony macierzyństwa	65	67	84	62	75
bezrobocie	1143	1210	1205	1211	1 216
Niepełnosprawność	470	507	329	525	624
długotrwała lub ciężka choroba	368	634	628	566	670
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	102	246	267	232	216
przemoc w rodzinie	7	7	5	5	33
alkoholizm	190	31	173	171	167
narkotyki	4	3	7	5	8
trudności po opuszczeniu zakładów karnych	21	16	15	4	7
zdarzenie losowe	5	11	5	6	4
sytuacja kryzysowa	1	3	-	24	-
klęska żywiołowa lub ekologiczna	2	2	-	22	-

Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób, którym wydano decyzję	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	2010	1 940	1 860	4 241
	2011	2 502	1 743	3 915
	2012	1 934	1 784	3 925
	2013	2 215	1 880	4 200
	2014	2 603	1 879	3 881
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	2010	89	81	223
	2011	72	68	191
	2012	88	80	215
	2013	118	109	280
	2014	97	88	243
świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2010	1 900	1 820	4 109
	2011	2 462	1 710	3 819
	2012	1 870	1 744	3 788
	2013	2 160	1 832	3 927
	2014	2 551	1 832	2 570
pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	2010	-	1 600	3 500
	2011	-	1 020	2 345
	2012	-	1 200	2 410
	2013	-	1 480	3 110
	2014	-	1 300	2 570
praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny - liczba kontraktów	Liczba kontraktów socjalnych		Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi	
	2010	133	428	
	2011	139	276	
	2012	99	263	
	2013	166	448	
	2014	225	227	

4.2. Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej to jednostka organizacyjna Gminy Skarżysko-Kamienna, działająca od 2008 r. w otoczeniu ekonomii społecznej jako podmiot zatrudnienia socjalnego, o charakterze edukacyjnym i wspierającym, tworzony dla osób o najmniejszych szansach na otwartym rynku pracy. Podstawę prawną, określającą zasady powoływania i funkcjonowania Centrum, wyznacza ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r., Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.).

Uczestnikami CIS są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, czyli takie, które z różnych powodów funkcjonują poza otwartym rynkiem pracy, nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych własnym staraniem, co może prowadzić do ubóstwa oraz uniemożliwia lub ogranicza uczestnictwo w życiu zawodowych, społecznym i rodzinnym. Do CIS-u mogą zostać przyjęte osoby, które spełniają kryteria wykluczenia społecznego, przede wszystkim długotrwale bezrobotne, bezdomne, uzależnione od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii, niepełnosprawne, jak również długoletni klienci pomocy społecznej, samotne matki, osoby bez zawodu, o niskich kwalifikacjach czy przeżywające kryzysy życiowe

Misją Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej jest odbudowywanie i podtrzymywanie u osób wykluczonych społecznie kompetencji niezbędnych do podjęcia pracy, stymulowanie ich aktywności mającej na celu trwałą zmianę własnego życia na lepsze, a także stwarzanie warunków i okoliczności wspierających proces zmiany.

Głównym celem CIS jest przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do pracy na otwartym rynku. Cele szczegółowe planowane są indywidualnie w zależności od sytuacji życiowej każdego z uczestników i mogą mieć charakter edukacyjny, aktywizujący lub terapeutyczny.

Uczestnicy CIS biorąc udział w różnego rodzaju warsztatach, szkoleniach i grupach wsparcia, podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe, uczą się zachowań społecznych i ekonomicznych, a także odzyskują godność i wiarę w siebie

Kluczowym narzędziem stosowanym w CIS jest Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego, tzw. IPZS, czyli rodzaj dwustronnej umowy pomiędzy CIS, a uczestnikiem, na podstawie której uczestnik, przez okres 6 - 12 miesięcy (w uzasadnionych przypadkach do 18 miesięcy), od 6 do 8 godzin dziennie, realizuje program integracji społecznej i zawodowej, obejmujący różnorodne formy zajęć indywidualnych i grupowych. Są to przede wszystkim warsztaty przyuczające do pracy w zawodzie, warsztaty psychoedukacyjne, aktywizujące, grupy wsparcia, indywidualne formy wsparcia z elementami terapii, a także zajęcia informatyczne, zajęcia z przedsiębiorczości i spółdzielczości socjalnej, oraz kursy zawodowe.

Każdy uczestnik realizujący IPZS otrzymuje świadczenie integracyjne refundowane z Funduszu Pracy, w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych za pierwszy miesiąc uczestnictwa (tzw. miesiąc próbny), oraz 100% zasiłku dla bezrobotnych przez pozostałych 11 miesięcy. Ponadto kierownik CIS zapewnia uczestnikom jeden posiłek dziennie, odzież roboczą, środki ochrony osobistej, badanie lekarskie oraz szkolenie BHP.

Zasady rekrutacji i uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej regulują szczegółowe przepisy wewnętrzne.

Za realizację IPZS odpowiada zespół merytoryczny CIS, w tym między innymi pracownik socjalny, psycholog, terapeuta uzależnień, doradca zawodowy, prawnik, instruktorzy zawodu, specjaliści z zakresu przedsiębiorczości.

Ważnym przywilejem absolwentów CIS jest możliwość podjęcia tzw. zatrudniania wspieranego na podstawie umowy zawartej między PUP, a pracodawcą na okres nie krótszy niż 12 miesięcy. PUP refunduje pracodawcy części wypłaconego tej osobie wynagrodzenia.

CIS współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej klientów ośrodka. Na podstawie porozumień, w ramach kontraktów socjalnych w latach 2010-2014 skierowano do CIS 43 klientów MOPS do realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego. Uczestnictwo tych osób było współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu systemowego „Nowe Szanse w MOPS” i „Nowe Szanse w MOPS II”.

Ważnym źródłem finansowania działalności statutowej CIS są dotacje pozyskiwane w ramach projektów.

Poza projektami CIS finansuje się głównie z działalności usługowej handlowej i wytwórczej w ramach reintegracji zawodowej i społecznej. Zgodnie z art. 14 pkt 7a ustawy o finansach publicznych, CIS jako samorządowy zakład budżetowy, może wykonywać zadania własne jednostki samorządu terytorialnego, a więc gminy, w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej.

Od czerwca 2012 r. Centrum Integracji Społecznej odpowiada za zarząd i obsługę Cmentarza Komunalnego, wypełniając obowiązki wynikające z ustawy o cmentarzach i chowaniu

zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295). Cmentarz stanowi dodatkowy front prac dla uczestników CIS, którzy w ramach reintegracji zawodowej wykonują na cmentarzu prace ogrodniczo-porządkowe oraz remontowo-budowlane.

4.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Skarżysko-Kamienna posiada roczny „Program współpracy Miasta Skarżyska-Kamiennej z organizacjami pozarządowymi”, który określa cele, przedmiot oraz formy współpracy. Umożliwia on udział organizacji w realizacji zadań publicznych m.in. w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, pomocy społecznej, upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki. Celami Programu są:

- budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców miasta,
- rozwój partnerstwa publiczno-społecznego,
- otwarcie na innowacyjność oraz konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym wystąpienia z ofertą realizacji konkretnych zadań publicznych,
- tworzenie warunków do wzmocnienia potencjału sektora pozarządowego, do powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich,
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych przez włączanie do ich realizacji organizacji pozarządowych,
- współpraca sektora pozarządowego i społeczności lokalnych w kreowaniu polityki społecznej i gospodarczej,
- wspieranie oraz powierzanie realizacji zadań publicznych organizacjom, pozarządowym,
- ustalenie standardów współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi.

Gmina nawiązuje współpracę z licznymi stowarzyszeniami działającymi na jej terenie i poza nim w ramach Programu (na zasadach konkursów ofert).

Wykaz organizacji pozarządowych na terenie Skarżyska-Kamienna:

- Automobilklub Kielecki – Oddział w Skarżysku - Kamiennej,
- Fundacja „Daj Szanse”,
- Klub „Amazonek” przy Poradni Chirurgii Onkologicznej ZOZ w Skarżysku - Kamiennej,
- Międzyzakładowy Klub Sportowy „Granat”,
- Oddział Miejski „Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego”,
- Oddział Regionalny „ Olimpiady Specjalne” Polska Świętokrzyskie,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Sygnał”,
- Polski Czerwony Krzyż – Zarząd Rejonowy,
- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów,
- Polski Związek Wędkarski koło nr 43 przy ZM „Mesko” S.A.,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Oddział Powiatowy,
- Skarżyskie Towarzystwo Cyklistów,
- Skarżyskie Towarzystwo Sportowe,
- Stowarzyszenie „Bractwo Matki Bożej Miłosierdzia”,
- Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego,
- Stowarzyszenie im. „Stanisława Staszica”,

- Stowarzyszenie Represjonowanych w Stanie Wojennym Regionu Świętokrzyskiego,
- Stowarzyszenie Społeczne „Wzajemna Pomoc”,
- Stowarzyszenie Społeczności Zawodowej „Praca i Życie”,
- Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Kamienna”,
- Stowarzyszenie Twórców Kultury Miasta Skarżyska –Kamiennej,
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społeczno - Gospodarczych „Kamienna”,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski,
- Zespół Charytatywny „Caritas” parafii św. Józefa,
- Związek Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego,
- Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Hufca Skarżysko - Kamienna,
- Związek Inwalidów Wojennych RP – Zarząd Oddziału,
- Związek Żołnierzy ludowego Wojska Polskiego Koło Nr 1,
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Chcieć znaczy móc”,
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Skarżysku - Kamiennej,
- Polski Związek Głuchych koło w Skarżysku - Kamiennej,
- Skarżyskie Stowarzyszenie Przedsiębiorczości i Innowacji.

4.4. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną w gminie Skarżysko-Kamienna i w regionie

Instytucje, wspomagające działania MOPS w Skarżysku-Kamiennej, zajmujące się pomocą społeczną oraz wspomagające mieszkańców na terenie gminy Skarżysko-Kamienna oraz w regionie.

Tabela 10. Instytucje wsparcia pomocy społecznej i opieki prawnej w regionie (opracowanie własne)

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Urząd Miasta Skarżysko-Kamienna	Główna jednostka administracji samorządowej gminy	ul. Gen. Wł. Sikorskiego 18 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 01 00
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	Pomoc społeczna i socjalna dla mieszkańców gminy	ul. Gen. Wł. Sikorskiego 19 26 -110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 50 35
Starostwo Powiatowe w Skarżysku-Kamiennej	Główna jednostka administracji samorządowej powiatu	ul. Konarskiego 20 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 395 30 00 do 41 395 30 39
Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej	Pośrednictwo pracy.	ul. 1 Maja 105 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 251 73 00
Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku-Kamiennej	Czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców	ul. Krasieńskiego 11 26-200 Skarżysko-Kamienna tel. 41 395 12 05 tel. alarmowy 997 lub 112
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Skarżysku-Kamiennej	Czuwanie nad bezpieczeństwem. mieszkańców	ul. 1-go Maja 101 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 251 17 57 tel. alarmowy 998 lub 112

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej	Orzecznictwo sądowe	ul. Krasieńskiego 1 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 03 60
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku-Kamiennej	Pomoc społeczna, opieka nad dzieckiem i rodziną, rehabilitacja osób niepełnosprawnych	ul. Plac Floriański 1 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 19 53
Polski Komitet Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	Dobrowolna działalność na rzecz osób potrzebujących pomocy	ul. Rejowska 99 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. (041) 252 16 47
Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej	Oferowanie pomocy materialnej osobom najuboższym	ul. Sikorskiego 20 26-110 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 253 15 19
Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	Integracja zawodowa i społeczna	ul. Prusa 3a 26-110 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 25 23 240
Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach	Dobrowolna działalność na rzecz osób potrzebujących pomocy	ul. Kościuszki 25 25-516 Kielce tel. 41 344 35 27
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach	Instytucja pomocy społecznej na szczeblu wojewódzkim	Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce tel. 41/ 342 12 42
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach Wydział Polityki Społecznej	Instytucja pomocy społecznej na szczeblu wojewódzkim	Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce tel. 41/ 342 14 15

Tabela 11. Instytucje opiekuńczo – wychowawcze i ośrodki wsparcia w regionie (opracowanie własne)

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Skarżysku-Kamiennej	Działania profilaktyczne, diagnostyczne, terapeutyczne, doradcze i konsultacyjne dla dzieci i młodzieży	ul. Legionów 131 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 253 06 86
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Skarżysku-Kamiennej	Udzielanie krótkoterminowej pomocy osobom w sytuacji kryzysowej	ul. Plac Floriański 1 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 253 00 23
Dom Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	Dom dla osób przewlekle chorych	ul. Sporna 6 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 251 55 50
Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku-Kamiennej	Dom dla osób z problemami zdrowia psychicznego	ul. Zielna 12 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 50 55
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku-Kamiennej	Placówka pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Tysiąclecia 22 26-110 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 252 03 31
Noclegownia dla bezdomnych w Skarżysku-Kamiennej	Oferowanie noclegu, posiłku i opieki osobom bezdomnym	ul. Wileńska 34 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 253 88 00
Punkt żywieniowy dla bezdomnych i ubogich w Skarżysku-Kamiennej	Oferowanie gorących posiłków.	ul. Wileńska 34 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 253 27 09
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Skarżysku-Kamiennej	Warsztat terapeutyczny przeznaczony dla osób niepełnosprawnych	ul. Kościuszki 38 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 251 59 64

Stowarzyszenie na Rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej „Tęcza”	Warsztat terapeutyczny przeznaczony dla osób niepełnosprawnych	ul. Równoległa 23 26-110 Skarżysko – Kamienna tel. 692 420 387
Centrum Kształcenia Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku Kamiennej	Szkolenia, kursy, doksztalcanie zawodowe	ul. Legionów 124 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 253 19 46
Zakład Doskonalenia Zawodowego w Skarżysku-Kamiennej	Szkolenia, kursy, doksztalcanie zawodowe	ul. Metalowców 54 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 38 34
Zespół Placówek Opieki, Wychowania i Interwencji Kryzysowej „Przystań” w Skarżysku-Kamiennej	Udzielanie pomocy osobom w sytuacji kryzysowej	ul. Rejowska 53 26-110 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 251 05 12

Tabela 12. Instytucje opieki zdrowotnej i terapii uzależnień w regionie (opracowanie własne)

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku-Kamiennej - Szpital Powiatowy	Specjalistyczna pomoc medyczo -diagnostyczna, przychodnie i szpital	ul. Szpitalna 1 26-110 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 253 14 43
Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach oddział w Skarżysku-Kamiennej	Pogotowie ratunkowe	ul. Szpitalna 5 26-200 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 253 18 17
Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Puls-Med w Skarżysku-Kamiennej	Pomoc medyczo – diagnostyczna, lekarze specjaliści	ul. 1-go Maja 55 26-110 Skarżysko-Kamienna Tel. 41 251 49 03
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICUS X" w Skarżysku-Kamiennej	Pomoc medyczo -diagnostyczna	ul. Apteczna 8a 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 51 00
Przychodnia NZOZ „Na Zielnej” w Skarżysku-Kamiennej	Pomoc medyczo -diagnostyczna	ul. Zielna 12 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 251 36 62
Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Leczenie uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia	ul. Sokola 50 26-110 Skarżysko-Kamienna
Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skarżysku-Kamiennej	Zapobieganie uzależnieniom alkoholowym i leczenie ich skutków społecznych	Urząd Miasta, ul. Sikorskiego 18 26-110 Skarżysko-Kamienna tel. 41 252 01 65
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Oddział XII i XIII Terapii Uzależnienia od Alkoholu	Całodobowy oddział terapii uzależnienia od alkoholu	ul. Spacerowa 5 26-026 Morawica tel. 41 364 12 31 do 35
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacyjny)	Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych	ul. Spacerowa 5 26-026 Morawica tel. 41 364 12 61 do 64
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - Poradnia	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia	ul. Jagiellońska 72 25-734 Kielce tel. 41 345 73 46

Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii i Uzależnień w Kielcach	Stowarzyszenie MONAR - ośrodek leczenia i terapii uzależnień	ul. Malików 150 B 25-639 Kielce tel. 41 367 36 93
Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej	Stowarzyszenie MONAR - ośrodek terapii i rehabilitacji dla uzależnionej młodzieży	Luta 26-220 Stąporków

5. Diagnoza problemów społecznych gminy Skarżysko-Kamienna

5.1. Obszary problemów społecznych zgodnie z „Ustawą o pomocy społecznej”

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna problemami pomocy społecznej zajmuje się przede wszystkim Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, który współpracuje z innymi instytucjami społecznymi i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy oraz poza nią.

Zadania zlecone i własne oraz programy rządowe w MOPS w Skarżysku-Kamiennej realizuje Dział Pomocy Środowiskowej. Świadczenia są przyznawane decyzją administracyjną na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego z osobą zainteresowaną. Udzielana pomoc ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Kryterium dochodowe kwalifikujące do pomocy określa art. 8 ustawy o pomocy społecznej i jest weryfikowane przez Radę Ministrów. Aktualnie, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 roku, poz. 823), wynosi ono:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 542,00 zł,
- dla osoby w rodzinie – 456,00 zł.

5.1.1. Ubóstwo

Brak wystarczających środków do życia staje się znaczącym problemem społecznym na terenie gminy. Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w roku 2014 z powodu ubóstwa korzystało 786 rodzin o łącznej liczbie osób 1 588.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu ubóstwa w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	542	547	1 000	831	786
liczba osób w rodzinach	938	1 152	1 981	1 581	1 588

Powyższe dane wykazują liczbę rodzin o dochodach poniżej kryterium dochodowego korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, nie wykazują jednak rzeczywistej liczby rodzin ubogich w gminie. Wiele świadczeń w MOPS może być zakwalifikowanych do innego kryterium, ponieważ ubóstwo mogło być spowodowane innymi czynnikami, np. bezrobociem, bezradnością w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego czy alkoholizmem członka rodziny. Z pewnością także nie wszystkie rodziny żyjące poniżej minimum socjalnego zgłaszają się po pomoc.

W gminie zauważalne jest zjawisko dziedziczenia ubóstwa, kiedy całe rodziny, na długie lata pozostają na marginesie życia społecznego. Widocznymi przejawami biedy jest m.in.: niemożność zagwarantowania mieszkania i posiłku dla rodziny, a dla dzieci np. odpowiedniego wyposażenia szkolnego.

Jednym z widocznych przejawów ubożenia społeczeństwa jest problem niedożywienia. Gmina, poza środkami własnymi, korzysta ze środków na pomoc z krajowego programu "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania". Program jest wieloletnim elementem polityki społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej państwa w celu: poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży. Celem programu jest zagwarantowanie posiłków, w tym posiłku gorącego lub też wypłata zasiłku celowego na zakup żywności.

Kryterium dochodowe do realizacji programu zostało podwyższone i wynosi 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej tj.:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 813,00 zł,
- na osobę w rodzinie – 684,00 zł.

Tabela 14. Realizacja programu "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba osób którym przyznano decyzję	1 354	1 302	1 281	1 281	1 256
liczba rodzin (liczba osób w rodzinach)	935 (2 398)	925 (2 377)	891 (2 326)	890 (2 288)	855 (2 241)
w tym: liczba dzieci	731	696	698	703	685

W roku 2014 liczba osób objęta programem "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" w gminie wynosiła 3 220. Koszt całego Programu wyniósł 2 435 609 w tym dotacja państwa 1 889 615 zł. Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna dożywianie w formie posiłku prowadzone jest w stołówkach placówek oświatowych oraz w dwóch stołówkach prowadzonych przez MOPS w Skarżysku-Kamiennej, ponadto dla podopiecznych ośrodka, którzy nie mogą ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność samodzielnie przyjść do stołówki, posiłki dowożone są do miejsca zamieszkania. Natomiast dla osób, które z przyczyn zdrowotnych nie mogą korzystać ze zbiorowego żywienia, MOPS wypłaca zasiłki celowe na zakup żywności.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 7.1.1. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” w MOPS realizowano projekt systemowy: „Nowe Szanse w MOPS” i „Nowe Szanse MOPS II”. Ze środków projektu sfinansowane zostały działania dla osób w trudnej sytuacji, m.in.: kursy zawodowe, kursy prawa jazdy, opłaty czesnego za szkoły ponadgimnazjalne, usługi rehabilitacyjne, zajęcia pozalekcyjne wyrównawcze, wycieczki integracyjno-edukacyjne. Wsparcie realizowane było poprzez instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej.

Dla osób, które spełniają kryterium ustawowe, gmina może wypłacać dodatek mieszkaniowy. Jest to świadczenie pieniężne mające na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W roku 2014 MOPS wypłacał dodatki na podstawie 1 800 wniosków, na łączną kwotę 1 840,345,97 zł (średnio 191,10 zł przekazywane na konta świadczeniobiorców w danej Wspólnocie Mieszkaniowej).

Podopieczni MOPS w Skarżysku – Kamiennej mogą korzystać również z pomocy rzeczowej w formie artykułów żywnościowych wydawanych np. przez Bank Żywności, Polski Komitet

Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż lub innych zbiórek publicznych. Konkretnie działania w/w instytucji zależą od potrzeb mieszkańców, środków finansowych stowarzyszeń, itp. Parafie kościoła katolickiego okazjonalnie (np. w czasie przedświątecznym) rozdają rodzinom ubogim artykuły żywnościowe, a dla dzieci organizuje się akcję zakupu przez parafian paczek bożonarodzeniowych.

5.1.2. Sieroctwo

Z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej korzysta corocznie niewiele rodzin, w których wystąpił problem sieroctwa, ponieważ instytucja ta wypłaca tylko zasiłek, a nie sprawuje pieczy nad zjawiskiem sieroctwa w gminie. Dziećmi osieroconymi zajmuje się przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku-Kamiennej.

Tabela 15. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu sieroctwa w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	4	3	2	1	1
liczba osób w rodzinach	7	4	3	1	1

Zadaniami PCPR w zakresie opieki nad osieroconymi dziećmi jest:

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie pozbawionym opieki rodziców i dzieciom niedostosowanym społecznie poprzez kierowanie ich do placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii zapewniających całodobową opiekę i młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Tabela 16. Liczba dzieci i rodzin zastępczych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą PCPR w latach 2010-2014 (PCPR Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014 (stan na 10.12.2014)
liczba osieroconych dzieci będących pod opieką PCPR	11	10	11	15	12
liczba rodzin zastępczych	88	89	99	107	106
liczba dzieci w rodzinach zastępczych	116	113	131	142	144

Z danych PCPR w Skarżysku-Kamiennej wynika, że w rodzinach zastępczych często pojawiają się trudności opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi w okresie adolescencji, w szczególności: bunt okresu dojrzewania, problemy w szkole, wagary, negatywny wpływ rówieśników, problemy uzależnienia dzieci od komputera i Internetu oraz używek i dopalaczy. Pojawiają

się również problemy społeczne, które nie sprzyjają rozwojowi dzieci w zdrowym środowisku. Wymieniane są m.in.:

- negatywny wpływ rodziców biologicznych na dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- powielanie błędów wychowawczych rodziców zastępczych spokrewnionych (np. dziadkowie) względem dzieci.

W opiece nad osieroconymi dziećmi ważną rolę odgrywa ośrodek adopcyjny. Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach działa od 2012 roku. Do jego głównych zadań należy:

- prowadzenie wojewódzkiego banku danych o dzieciach oczekujących na adopcję,
- kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia i sporządzenie dla niego diagnozy psychologicznej i pedagogicznej, informacji o stanie zdrowia,
- dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka oraz przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych kandydatów do adopcji, analiza sytuacji osobowej, zdrowotnej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej kandydatów do przysposobienia,
- wspieranie psychologiczno-pedagogiczne rodzin, które adoptowały dziecko.

5.1.3. Bezdomność

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna pomoc z MOPS z tytułu bezdomności wypłacana jest dla około 50 osób rocznie (są to najczęściej osoby samotne, głównie mężczyźni). Powody bezdomności w gminie są różne: dla niewielu jest to wynik nieszczęśliwego zbiegu okoliczności i rozkładu życia rodzinnego, eksmisji z miejsca zamieszkania, często bezdomność wiąże się z jakąś dysfunkcją, np. nadużywaniem alkoholu.

Tabela 17. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu bezdomności w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	18	57	45	58	53
liczba osób w rodzinach	18	57	45	58	53

W okresie od lipca 2013 do czerwca 2014 roku gmina rozdysponowała 15 lokali socjalnych odzyskanych wyłącznie drogą naturalnego ruchu ludności. Na koniec 2014 na przydziały lokali socjalnych oczekiwało 11 samotnych osób bezdomnych oraz 2 bezdomne rodziny (zgodnie z informacją podaną przez Urząd Miasta).

W mieście prowadzone są 2 stołówki MOPS, które wydają gorące posiłki dla klientów MOPS, z których mogą korzystać również osoby bezdomne. Działa także całoroczny skład odzieży dla osób potrzebujących, noclegownia dla 30 mężczyzn (działalność noclegowni w okresie październik- kwiecień) i stołówka sezonowa prowadzone przez Stowarzyszenie Bractwo Matki Bożej Miłosierdzia w Skarżysku-Kamiennej (ul. Wileńska 34).

Osoby bezdomne mogą być skierowane do Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych MONAR-MARKOT w Stąporkowie (ul. Niekańska 12), dla którego organem prowadzącym jest Stowarzyszenie "Monar" Świętokrzyskie Centrum Pomocy Bliźniemu. Dom oferuje opiekę całoroczną, całodobową dla wszystkich potrzebujących, dysponuje 70 miejscami (w razie potrzeby jest w stanie przyjąć wszystkich zgłaszających się). Osoby bezdomne nie zawsze

chcą korzystać z pomocy instytucjonalnej, ponieważ częstokroć boją się odpowiedzialności, pracy lub nie są w stanie zaakceptować obowiązku trzeźwości przebywając w ośrodku.

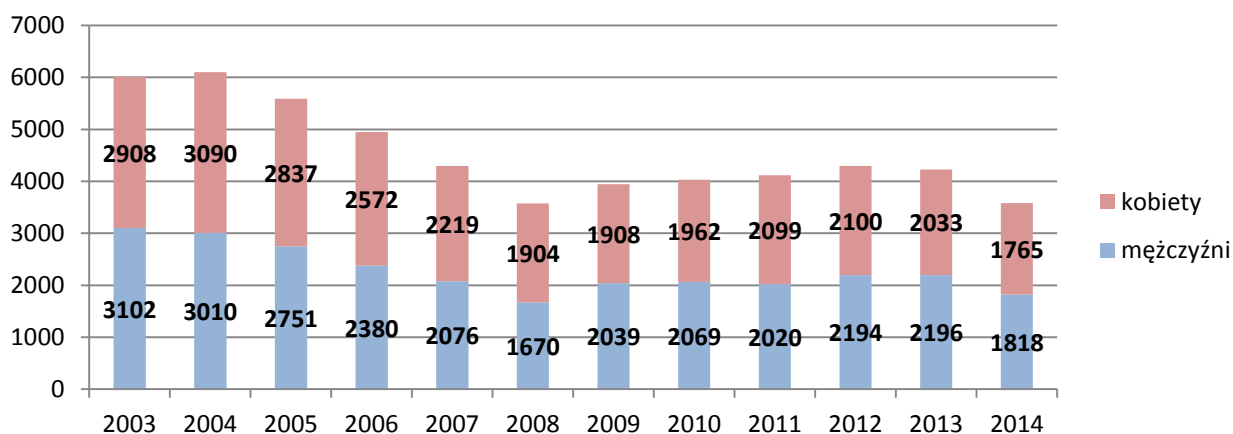
5.1.4. Bezrobocie

W gminie Skarżysko-Kamienna liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skarżysku-Kamiennej w roku 2014 wynosiła 3 583 osoby czyli stanowiła ok. 14 % osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 18. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skarżysku-Kamiennej (PUP Skarżysko-Kamienna)

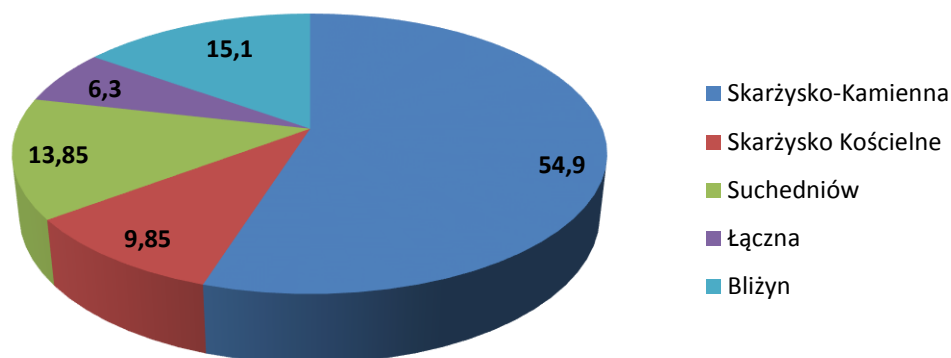
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba osób bezrobotnych ogółem	4 031	4 119	4 294	4 229	3 583
liczba bezrobotnych mężczyźni	2 069	2 020	2 194	2 196	1 818
liczba bezrobotnych kobiety	1 962	2 099	2 100	2 033	1 765
udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	12,8	13,3	14,1	14,1	12,3
liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	898	851	910	768	609

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych w gminie Skarżysko-Kamienna w latach 2003-2013 (GUS, 2003-2013)

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Skarżysko-Kamienna zmalała znacznie od roku 2003, kiedy wynosiła 6 010 osób, a wskaźnik wynosił 18,9 %. W ostatnich latach liczba bezrobotnych ulega wahaniom.

Wykres 5. Procentowy udział osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu skarżyskiego w roku 2014 w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie (PUP Skarżysko-Kamienna)

Stopa bezrobocia dla powiatu skarżyskiego w 2014 roku wynosiła 24,4 przy ogólnej liczbie bezrobotnych 6 653.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiatach podregionu kieleckiego w roku 2013 (GUS, 2013)

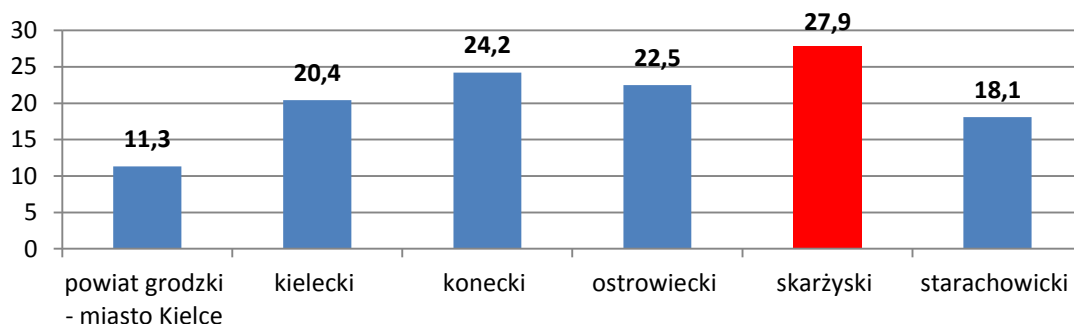

Tabela 19. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy bezrobotnych w gminie Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 bez uwzględnienia zmian po 27 maja 2014 r. (PUP Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie - osoby	2010	2011	2012	2013	2014
do 25 roku życia	599	635	550	533	377
długotrwale bezrobotni	2 064	2 270	2 441	2 525	2 263
powyżej 50 roku życia	1 052	1 089	1 188	1 228	1 089
bez kwalifikacji zawodowych	839	920	899	1 033	906
bez doświadczenia zawodowego	975	986	910	916	714
bez wykształcenia średniego	1 884	1 905	1 946	1 949	1 640
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	329	349	371	382	360
niepełnosprawni	184	198	184	193	198

Tabela 20. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 według poziomu wieku (PUP Skarżysko-Kamienna)

Wiek	2010	2011	2012	2013	2014
18-24 lat	599	634	550	533	377
25-34 lat	1 204	1 229	1 288	1 212	1 023
35-44 lat	773	769	858	889	790
45-54 lat	931	924	943	903	707
55-59 lat	433	466	544	550	505
60-64 lat	91	97	112	142	181

Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 według czasu pozostawania bez pracy (PUP Skarżysko-Kamienna)

Czas pozostawania bez pracy	2010	2011	2012	2013	2014
do 1 mies.	397	362	400	270	292
od 1 do 3 m-cy	874	850	774	720	611
od 3 do 6 m-cy	749	639	695	720	494
od 6 do 12 m-cy	886	886	885	852	631
od 12 do 24 m-cy	680	851	836	851	706
powyżej 24 m-cy	445	531	704	816	849

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 według wykształcenia (PUP Skarżysko-Kamienna)

Wykształcenie	2010	2011	2012	2013	2014
wyższe	550	566	618	598	523
policealne i średnie zawodowe	1 125	1 155	1 236	1 208	1 022
średnie ogólnokształcące	472	492	464	474	398
zasadnicze zawodowe	1 128	1 120	1 150	1 159	964
gimnazjalne i poniżej	756	786	796	790	676

Wskaźniki bezrobocia dla Skarżyska-Kamiennej w roku 2013 wynoszą:

- bez pracy powyżej 1 roku jest 19,7 %, a powyżej 2 lat - 23,7 % ogółu zarejestrowanych,
- z prawem do zasiłku jest 16,9 bezrobotnych,
- najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby w wieku 25 -34 lata - stanowią 28,55 % zarejestrowanych,
- najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 28,52% osób, oraz zasadniczym zawodowym - 26,9%.

Pomocą dla osób bezrobotnych zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej. Osoby bezrobotne mogą korzystać z różnych form pomocy finansowanych z Funduszu Pracy. Są to:

- programy pasywne (zasiłki dla bezrobotnych),
- programy aktywne (pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych i zasiłki szkoleniowe, prace interwencyjne i roboty publiczne, aktywizacja zawodowa absolwentów, pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw, dopłaty dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Osoby bezrobotne korzystają często z dodatkowych źródeł utrzymania, tj. m.in. z: prac dorywczych, sezonowych, itp.. Są też sytuacje korzystania z pomocy rodziny, w tym życie z emerytury czy renty starszej osoby. Zabiegi te nie gwarantują stabilności finansowej rodzin, dlatego też częstym zjawiskiem jest emigracja zarobkowa. Wiele rodzin pozbawionych podstawowych środków do życia, z racji braku pracy, zwraca się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu bezrobocia w roku 2014 wyniosła 1 216 (2 866 osób w rodzinie) i jest to główny powód świadczeń wypłacanych z MOPS.

Tabela 23. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu bezrobocia w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	1 143	1 210	1 205	1 211	1 216
liczba osób w rodzinach	2 102	2 981	2 905	2 898	2 866
liczba rodzin pobierających zasiłki	726	700	759	915	856

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

okresowe					
liczba osób w rodzinach pobierających zasiłki okresowe	1 698	1 550	1 763	2 010	2 027
liczba wypłacanych świadczeń zasiłku okresowego	4 900	4 397	5 676	6 312	5 914

W strukturach organizacyjnych MOPS funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Głównym celem jego działania jest reintegracja społeczna i zawodowa klientów MOPS. Uczestnictwo w zajęciach KIS umożliwia osobom zaliczanym do grup szczególnego ryzyka na rynku pracy i zagrożonych marginalizacją odzyskanie umiejętności społecznych i zawodowych niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Klub Integracji Społecznej MOPS we współpracy z PUP w Skarżysku-Kamiennej i organizacjami pozarządowymi, jest jedną z tzw. miękkich form przeciwdziałania bezrobociu. Reintegracja społeczna prowadzona jest poprzez organizowanie samopomocowych grup wsparcia o charakterze integracyjnym i prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych. Reintegracja zawodowa prowadzona jest poprzez: kształtowanie postaw proaktywnych, badanie preferencji zawodowych oraz organizację form zatrudnieniowych: prace społecznie użyteczne, Program Aktywizacja i Integracja oraz organizacja staży zawodowych, kursów i szkoleń w ramach realizowanych programów ministerialnych i projektów unijnych.

Tabela 24. Liczba i wyszczególnienie uczestników Klubu Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2012-2014 (KIS, Skarżysko-Kamienna)

Osoby:	2012	2013	2014
ogółem	337	319	233
bezrobotne	125	132	118
bezdomne	5	2	3
z problemem alkoholowym	45	77	51
chore psychicznie	26	27	-
niepełnosprawne	25	22	9

W KIS wsparcia w formie indywidualnej i grupowej udzielają specjaliści: pracownicy socjalni, psycholog, doradca zawodowy, profilaktyk uzależnień, prawnik oraz lekarz medycyny pracy. Prowadzone są również warsztaty informatyczne.

Tabela 25. Liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia w Klubie Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2012-2014 (KIS, Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
usługi terapeutyczne			
zajęcia indywidualne	45	77	51
zajęcia terapii grupowej	55	105	46
zajęcia edukacyjne	24	52	36
porady prawne	214	211	143
porady psychologiczne	111	118	53
szkolenia zawodowe			
szkolenia zawodowe	64	93	86
liczba osób które zakończyły udział w szkoleniu ogółem	163	206	
podjęty zatrudnienie u pracodawcy	20	42	22
zostały skierowane do prac społecznie użytecznych	138	154	142

Wyżej wymienione działania prowadzone są w KIS MOPS poprzez m.in. realizację projektów unijnych:

- w latach 2008-2013 projekt systemowy „Nowe Szanse w MOPS” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach Poddziałania 7.1.1. Głównym celem tego projektu było zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będących klientami MOPS i ich otoczenia poprzez zastosowanie instrumentów aktywnej integracji,
- od 2008r. w ramach projektu systemowego na podstawie Uchwały Rady Miasta Skarżyska – Kamiennej z dnia 31.07.2008r. MOPS realizował Program Aktywności Lokalnej, którego jednym z założeń była współpraca instytucji, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności,
- w okresie listopad 2012 – październik 2014 Klub Integracji Społecznej MOPS realizował projekt konkursowy „Kształcenie Inspiracja Szkolenie” w ramach Poddziałania 7.2.1. Głównym celem projektu było poszerzenie działań KIS poprzez kompleksową aktywizację społeczno – zawodową 30 bezrobotnych młodych osób w wieku 15-24 lat zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Powyższe projekty były projektami partnerskimi z Powiatowym Urzędem Pracy w Skarżysku-Kamiennej.

W latach 2014-2015 MOPS realizuje projekt systemowy „Nowe Szanse w MOPS II”, który jest kontynuacją projektu z poprzednich lat.

W uznaniu zasług na rzecz społeczności lokalnej i w nagrodę za pracę oraz duże zaangażowanie, nowatorskie i niekonwencjonalne metody pracy na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, Klub Integracji Społecznej MOPS w Skarżysku-Kamiennej otrzymał nagrody i wyróżnienia: w 2009 i 2011r. Wojewody Świętokrzyskiego, w 2012 i 2013r. – Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

5.1.5. Niepełnosprawność

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2011, Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), definicja osoby niepełnosprawnej brzmi: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”.

Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz na inne świadczenia będące udziałem rodzin.

W strukturach powiatu skarżyskiego funkcjonuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (Plac Floriański 1, Skarżysko-Kamienna), który wydaje dorosłym orzeczenia o stopniu niepełnosprawności: lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz dzieciom i młodzieży do 16 roku życia orzeczenia o niepełnosprawności. Potwierdzeniem niepełnosprawności jest również wydawana przez Zespół legitymacja.

Tabela 26. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Skarżysku-Kamiennej dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2010-2014 (PZdsON Skarżysko-Kamienna)

Rok	Ogólna liczba orzeczeń	Płeć		Wiek		
		kobieta	mężczyzna	0-3 lata	4-7 lat	8-16 lat
2010	330	130	200	50	83	197
2011	275	116	159	50	62	163
2012	322	136	186	56	80	186
2013	261	107	154	57	74	130
2014 (stan na 12.12.2014)	245	108	137	35	66	144

Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Skarżysku-Kamiennej dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2010-2013 (PZdsON Skarżysko-Kamienna)

Rok	Ogólna liczba orzeczeń	Stopień niepełnosprawności			Płeć		Wiek			
		znaczny	umiarkowane	lekki	kobieta	mężczyzna	16-25 lat	26-40 lat	41- 60 lat	60 i więcej
2010	1949	533	755	661	927	1022	182	226	897	644
2011	1922	601	811	510	964	958	146	227	831	718
2012	1973	681	814	478	1029	944	157	208	809	799
2013	1826	543	797	486	930	896	141	201	789	695
2014 (stan na 12.12.2014)	1683	497	801	385	801	882	109	179	689	706

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności oraz spełniające stosowne kryterium dochodowe, mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela 28. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania w rodzinie niepełnosprawności w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	470	507	329	525	624
liczba osób w rodzinach	1 006	969	523	937	1 077
liczba rodzin pobierających zasiłki okresowe	26	37	34	15	28
liczba osób w rodzinach pobierających zasiłki okresowe	67	88	70	37	50
liczba wypłacanych świadczeń zasiłku okresowego	130	130	200	79	139

Miejski Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania (środki na ten cel pochodzą z budżetu państwa). Specjalistyczne usługi opiekuńcze są świadczone dla:

- osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi - przez terapeutów z odpowiednim przygotowaniem zawodowym,
- dzieci z zaburzeniami psychicznymi, z autyzmem i Zespołem Aspergera - przez specjalistów terapeutów – pedagogów w zakresie rewalidacji, logopedów oraz rehabilitanta.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb osób wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Zakres usług obejmuje między innymi:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- kształtowanie umiejętności w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi,
- motywowanie do aktywności i kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z innymi osobami,
- pielęgnację – jako wspieranie procesu leczenia,
- pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych oraz pomoc w realizacji recept oraz przyjmowaniu leków.

Tabela 29. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone przez MOPS w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzje	87	89	88	96	97
liczba rodzin	79	78	80	87	88
liczba osób w rodzinach	218	207	215	225	243

Wśród osób niepełnosprawnych częste są problemy z komunikacją, przemieszczaniem się, życiem w społeczeństwie. Niektóre placówki społeczne są przyjazne dla niepełnosprawnych pod względem architektonicznym, niektóre nie mają podstawowych udogodnień. Najczęściej placówki posiadają jedynie wjazd na parter budynku, windy są rzadkością. Problem jest też z poruszaniem się po ulicach, brakuje np. zjazdów do przejść dla pieszych.

Rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku-Kamiennej, które prowadzi:

- dofinansowanie np.: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych; zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, rehabilitację dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Tabela 30. Dofinansowania dla osób niepełnosprawnych z terenu miasta Skarżyska-Kamiennej - liczba świadczeń - ze środków PEFRON w latach 2010-2014 (PCPR Skarżysko-Kamienna)

Dofinansowanie:	2010	2011	2012	2013	2014 (stan na 15.12.2014)
do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	178	195	252	116	201
do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	226	303	358	306	330
do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	11	8	11	5	6
do likwidacji barier architektonicznych i technicznych	33	25	27	45	40
do sportu, kultury rekreacji i turystyki	8	6	7	8	7

Jednym z problemów osób niepełnosprawnych jest występowanie w ich środowisku znacznego bezrobocia. Przyczynami bezrobocia niepełnosprawnych są:

- niższa atrakcyjność osoby niepełnosprawnej na rynku pracy,

- niedobór stanowisk pracy dla osób z niektórymi schorzeniami (brak zakładów pracy chronionej),
- niskie wykształcenie i kwalifikacje (największa liczba niepełnosprawnych bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe i podstawowe).

Podmioty gospodarcze zatrudniające osoby niepełnosprawne mogą otrzymać, np. dofinansowanie z PFRON-u.

Warsztat Terapii Zajęciowej "Tęcza" w Skarżysku-Kamiennej funkcjonuje przy Stowarzyszeniu na rzecz WTZ. Natomiast Warsztaty Terapii Zajęciowej w Skarżysku – Kamiennej (ul. Kościuszki 38) funkcjonują przy Stowarzyszeniu rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych. WTZ są placówkami pobytu dziennego, które stwarzają możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej osobom niepełnosprawnym. Zajęcia w Warsztatach prowadzone są zgodnie z Indywidualnym Programem Rehabilitacji i Terapii przygotowanym dla każdego uczestnika. WTZ finansowany jest ze środków PFRON oraz budżetu powiatu.

W Skarżysku-Kamiennej funkcjonuje placówka edukacyjna dla dzieci niepełnosprawnych - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2. Przeznaczony jest dla dzieci niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi w wieku od 7 do ukończenia 24 lat. Ośrodek przyjmuje uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Struktura Ośrodka składa się z:

- Przedszkola - pomaga dziecku w pełnym wykorzystaniu potencjału rozwojowego na miarę indywidualnych możliwości, budowaniu więzi i relacji z osobami,
- Szkoły Podstawowej - obejmującej kl. I-III (I etap edukacyjny) - do 18 roku życia,
- Gimnazjum - do 21 roku życia,
- Szkoły Przystosowującej do Pracy - do 24 roku życia.

Uczniowie objęci są specjalistyczną opieką w zakresie: rewalidacji, logopedii, psychologii, gimnastyki korekcyjnej, zajęć wyrównawczych, zajęć muzycznych, zajęć plastycznych, itp.

Na terenie miasta funkcjonuje Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w ramach struktury organizacyjnej MOPS. DŚDS jest placówką dziennego pobytu typu A dla 30 dorosłych osób psychicznie chorych. Działalność Domu polega na organizacji i prowadzeniu zajęć wspierająco-aktywizujących dla podopiecznych w oparciu o indywidualne programy wsparcia przygotowane przez kierownika, psychologa i opiekunów we współpracy z uczestnikami i ich rodzinami. Dom prowadzi treningi (funkcjonowania w życiu codziennym, umiejętności interpersonalnych, spędzania czasu wolnego), organizuje wyjazdy integracyjne, zajęcia sportowe, imprezy, podopieczni biorą udział w konkursach plastycznych, przeglądach muzycznych i turniejach sportowych.

Osoby niepełnosprawne mogą także być leczone w placówkach szpitalnych, kierowane do Domów Pomocy Społecznej lub do innych ośrodków oferujących pomoc doraźną i stałą w regionie. Ponadto osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy i doświadczenia stowarzyszeń i fundacji gminnych i ogólnopolskich.

5.1.6. Długotrwała lub ciężka choroba

Podstawową opiekę medyczną na terenie gminy zapewniają przychodnie w Skarżysku-Kamiennej: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnie Miejskie", 2 Przychodnie Rejonowe, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej: "Medicus -X",

Przychodnia Rodzinna "Alfa", "Przychodnia Zdrowie", "Na Zielnej", "Dermed", "TOP-MED", "Sesamkowa" oraz szereg gabinetów prywatnych.

W Skarżysku-Kamiennej w zakresie lecznictwa specjalistycznego i zamkniętego mieszkańców obsługuje: Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie, Centrum Dializ sp. z.o.o, Międzyzakładowy Ośrodek Medycyny Pracy, Obwód Lecznictwa Kolejowego.

W mieście funkcjonuje też oddział Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej. Ponadto mieszkańcy korzystają z opieki szpitalnej w jednostkach specjalistycznych w Kielcach i Końskich.

Ciężka, długotrwała choroba wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia. Osoby takie często pozostają bezrobotne, ponieważ ze względu na stan zdrowia nie mogą ubiegać się i podejmować pracy (ludzie w wieku produkcyjnym) lub przebywają na rencie czy emeryturze (osoby starsze). Choroba ma zasadniczy wpływ na sytuację materialną rodzin, które często z tego powodu występują o pomoc.

Tabela 31. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	368	634	628	566	670
liczba osób w rodzinach	837	1265	1 180	1 029	1 100
liczba rodzin pobierających zasiłki okresowe	35	50	29	8	18
liczba osób w rodzinach pobierających zasiłki okresowe	90	130	61	8	27
liczba wypłacanych świadczeń zasiłku okresowego	200	247	189	39	112

MOPS w Skarżysku-Kamiennej realizuje świadczenia niepieniężne w postaci usług opiekuńczych. W myśl art. 50 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2015 poz. 163) usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub też rodzina nie może tej zapewnić. Jest to zadanie własne Gminy.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych, indywidualnych, potrzeb życiowych tj. sprzątanie, gotowanie, pranie itp. , opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W roku 2014 Dział opieki nad chorym w domu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, obejmował pomocą w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych 228 osób. Pomoc w formie usług opiekuńczych świadczyło 40 opiekunek. Osoby korzystające z usług opiekuńczych zobowiązane są do wnoszenia odpłatności, zgodnie z obowiązującą stawką za godzinę (ustalona na podstawie uchwały Rady Miasta), która jest zależna od wysokości otrzymywanego dochodu. Od 01.07.2015 pełna odpłatność za 1 godzinę usług opiekuńczych wynosi 14,50 zł.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym realizowanych przez gminę należy kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Według art. 54. ustawy o pomocy społecznej prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osoby takie kierowane są do odpowiedniego typu domu pomocy społecznej, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Tabela 32. Liczba osób, którym gmina Skarżysko-Kamienna opłacała pobyt w Domach Pomocy Społecznej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba osób	70	83	76	76	74
liczba świadczeń	675	904	737	795	771

Osoby, którym finansowany jest pobyt w DPS z gminy są z reguły osobami samotnymi. W 2014 roku do MOPS wpłynęło 17 wniosków o skierowanie do domu pomocy społecznej, wydano 13 decyzji kierujących do DPS.

W mieście funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej (ul. Sporna 6), który jest domem stałego pobytu, przeznaczonym dla 60 osób (kobiet i mężczyzn) przewlekłe psychicznie chorych. Każdy mieszkaniec ma zapewnioną opiekę medyczną, pielęgniarstwa oraz rehabilitację (w pracowniach: fizjoterapii, muzykoterapii oraz terapii zajęciowej).

Osoby potrzebujące wsparcia instytucjonalnego mogą również korzystać z usług prywatnych domów pomocy społecznej lub innych instytucji prowadzących placówki zapewniające całodobową opiekę.

Przy Szpitalu Powiatowym w Skarżysku-Kamiennej funkcjonuje Zakład Opiekuńczo-Lecznicy. W ZOL udzielane są całodobowe świadczenia zdrowotne z zakresu pielęgnacji, opieki i rehabilitacji dla osób niewymagających hospitalizacji, ale z przeciwwskazaniami do samodzielnego pozostania w domu związanych np.: z upośledzeniem zdolności do samodzielnego poruszania się, związane z wiekiem, obniżeniem aktywności, porażeniem lub niedowładem.

5.1.7. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Skarżyska-Kamiennej jest trudna do oszacowania m.in. z powodu niechęci ujawniania swoich problemów przez samą rodzinę lub osoby z zewnątrz (niechęć do wtrącania się w sprawy rodzinne sąsiadów).

Tabela 33. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania przemocy w rodzinie w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	7	7	5	5	33
liczba osób w rodzinach	21	25	19	19	76

Zjawisko to stale wzrasta, jego główną przyczyną jest alkoholizm członka rodziny lub inne sytuacje patologiczne. Przemoc dotyka głównie kobiety oraz dzieci. Przejawem okrucieństwa jest również tzw. „chłodna przemoc” niszcząca psychikę i poczucie wewnętrznej godności.

Do zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

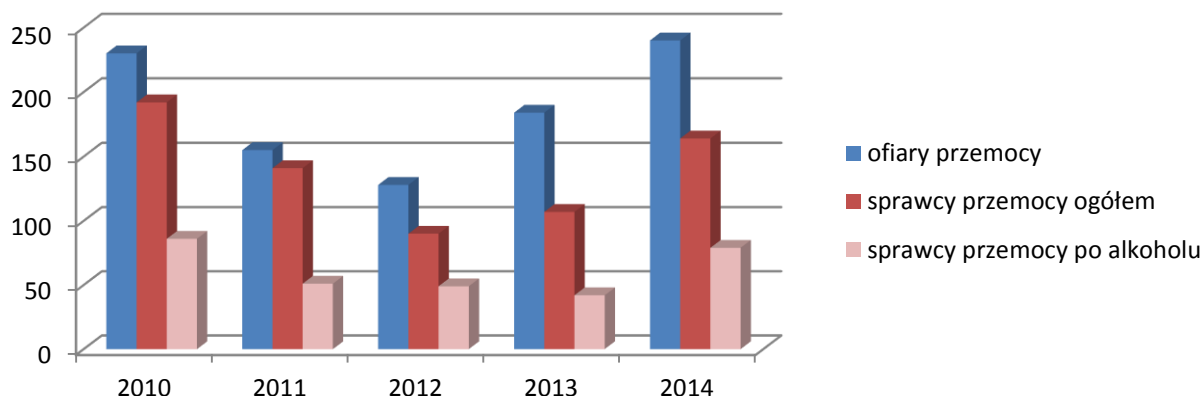
- prowadzenie poradnictwa i interwencji
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Tabela 34. Dane statystyczne interwencji Policji dotyczącej przemocy domowej na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (KPP Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013	2014
ilość interwencji dotyczącej przemocy		190	141	90	102	164
ofiary przemocy	kobiety	172	133	88	101	145
	mężczyźni	31	11	14	18	25
	dzieci do lat 13	17	11	26	65	70
	nieletni 13-18 lat	10	-			
sprawcy przemocy	kobiety	16	8	5	13	12
	mężczyźni	176	133	85	94	151
	nieletni	-	-	-	-	1
sprawcy przemocy po alkoholu		86	51	49	42	79
przypadki udzielenia pomocy medycznej poszkodowanemu		1	-	9	11	8

Według powyższych danych ofiarami przemocy w roku 2014 było ogółem 240 osób, tym 60% stanowiły kobiety. Natomiast sprawcami przemocy były ogółem 164 osoby, w tym 92% mężczyzn. 48% sprawców przemocy działało pod wpływem alkoholu.

Wykres 7. Statystyka zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Skarżysko-Kamienna

W Polsce funkcjonuje "Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" oraz Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań "Razem Bezpieczniej". Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku-Kamiennej realizuje m.in.: "Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie", który zakłada działania Policji w obszarach:

- diagnozy zjawiska przemocy
- szkolenia służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy
- izolowania sprawców od ofiar i stosowania procedury "Niebieskiej Karty"
- tworzenia organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej
- uczestniczenie z spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

Pracownicy MOPS i Komendy Powiatowej Policji realizują procedurę „Niebieskiej Karty”, która reguluje podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą. W skład dokumentów zaliczonych do procedury wchodzi: „Niebieska karta - A” inicjująca procedurę, wypełniana w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie, „Niebieska karta - B”,

która jest pouczeniem dla osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, „Niebieska karta - C” jest formularzem wypełnianym z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest osobą doświadczającą przemocy w celu dokładniejszej analizy sytuacji rodziny i opracowania planu pomocy oraz „Niebieska karta - D” która jest wypełniana z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w celu ustalenia relacji sprawcy z osobami najbliższymi.

Osoby doznające przemocy, poza pomocą materialną potrzebują szeroko rozumianego wsparcia pod kątem możliwości rozpoznania, w jaki sposób przemoc ogranicza ich funkcjonowanie oraz wiedzy gdzie i jak szukać pomocy. Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej działa Punkt Interwencji Kryzysowej, gdzie porad udziela pracownik socjalny, psycholog i prawnik.

W gminie działa Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę roboczą do rozwiązania problemów przemocy w indywidualnych przypadkach. Dla rodziny opracowywany jest i realizowany plan pomocy, monitoruje się sytuację rodzin oraz dokumentuje działania podejmowane wobec nich. W roku 2014 zostało objętych pomocą Zespołu:

- 320 osób (w tym: 127 kobiet, 112 mężczyzn, 81 dzieci)
- 111 rodzin (w tym 32 rodziny objęte były pomocą grup roboczych)
- 61 osób skorzystało z pomocy placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W roku 2014 sporządzono "Niebieskie Karty":

- "A", wszczynające procedurę w liczbie 111
- "C", sporządzonych przez grupy robocze - 20 kart
- "D" - 15 kart.

Ogółem procedurą "Niebieskie Karty" objętych jest 185 rodzin z terenu gminy.

W gminie prowadzony był program edukacyjny „Przemocy Stop” dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy, w programie wzięło udział łącznie 46 osób uzależnionych oraz współuzależnionych od alkoholu, realizowany przez Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Kamienna”. Ponadto uczniowie Zespołu Placówek Oświatowych nr 5 brali udział w spektaklu profilaktycznym pt. „Dzień przeciw przemocy”.

5.1.8. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi

Z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej nie były wypłacane zasiłki z powodu zaistnienia potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi. Nie odnotowano takiego rodzaju przestępstw popełnianych na mieszkańcach gminy.

5.1.9. Ochrona macierzyństwa i wielodzietności

Ochrona macierzyństwa oraz pomoc dla rodzin wielodzietnych jest jednym z ważniejszych zadań pomocy społecznej.

Świadczenia rodzinne wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej dominują w wypłacanych zasiłkach. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka, jeśli dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego:

- do ukończenia przez niego 18 roku życia
- w okresie jego nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia
- do 24 roku życia, jeżeli nadal kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Tabela 35. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu ochrony macierzyństwa i wielodzietności w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	65	67	84	62	75
liczba osób w rodzinach	262	278	378	294	346
liczba rodzin wielodzietnych	19	25	44	40	52
liczba osób w rodzinach wielodzietnych	104	133	234	220	268

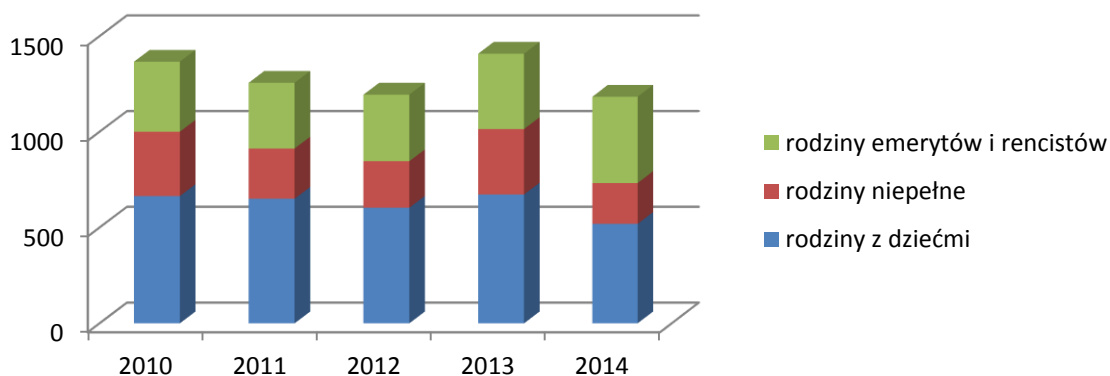
Do świadczeń rodzinnych, wypłacanych z MOPS należą:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (dodatek z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowania dziecka, wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, rozpoczęcia roku szkolnego)
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka
- świadczenia pielęgnacyjne: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (dla osoby rezygnującej z pracy zarobkowej w celu opieki nad osobą niepełnosprawną).

Tabela 36. Struktura rodzin z terenu gminy korzystających z pomocy MOPS w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Rodziny ogółem	1 860	1 743	1 784	1 880	1 879
Liczba osób w rodzinach	4 241	3 959	3 925	4 200	3 881
w tym rodziny o liczbie osób					
1	826	792	879	842	979
2	337	300	281	344	321
3	298	274	239	305	246
4	242	224	235	251	199
5	95	101	104	95	96
6 i więcej	62	52	46	43	38
Rodziny z dziećmi ogółem	664	650	603	672	519
Liczba osób w rodzinach z dziećmi	2 534	2 445	2 299	2 456	1 995
w tym rodziny o liczbie dzieci					
1	302	299	262	288	226
2	241	225	220	255	152
3	90	99	84	98	82
4	19	18	30	21	44
5	8	5	5	7	15
6	3	3	2	2	0
7 i więcej	1	1	0	1	0
Rodziny niepełne ogółem	336	262	243	342	213
Liczba osób w rodzinach niepełnych	1 031	848	786	1 017	679
w tym rodziny o liczbie dzieci					
1	154	135	120	158	97
2	110	80	84	114	78
3	48	36	27	48	27
4 i więcej	24	11	12	22	11
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	366	344	348	394	451
Liczba osób w rodzinach emerytów i rencistów	708	646	655	769	717
w tym rodziny o liczbie osób					
1	193	192	192	204	288
2	87	75	77	80	103
3	44	42	35	62	30
4i więcej	42	35	44	48	30

Wykres 8. Typy rodzin objętych pomocą MOPS w Skarżysku-Kamiennej

W celu wsparcia rodzin wielodzietnych zgodnie z uchwałą Nr ZXXVI/27/2013 z dnia 21 marca 2013r. Rada Miasta Skarżysko-Kamienna przyjęła "Kartę Dużej Rodziny", która oferuje zniżki rodzinom zameldowanym na stałe lub czasowo na okres minimum trzech miesięcy w gminie Skarżysko-Kamienna, posiadającym co najmniej troje dzieci w wieku do 18 roku życia (w przypadku kontynuowania nauki w systemie stacjonarnym do 26 roku życia). Rodzinom, posiadającym Kartę, przysługują zniżki m.in.: na Miejską Komunikację Samochodową, do Miejskiego Centrum Kultury, Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji oraz partnerów prywatnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 755) powstała krajowa Karta Dużej Rodziny, która oferuje katalog usług dla rodzin wielodzietnych, tj. rodzin z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od osiąganego przez nie dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny (rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat, osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności). Karta oferuje katalog usług - system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju oraz w odniesieniu do województwa, powiatu, czy gminy. W 2014 roku Skarżyską Kartę Dużej Rodziny wydano dla 286 rodzin.

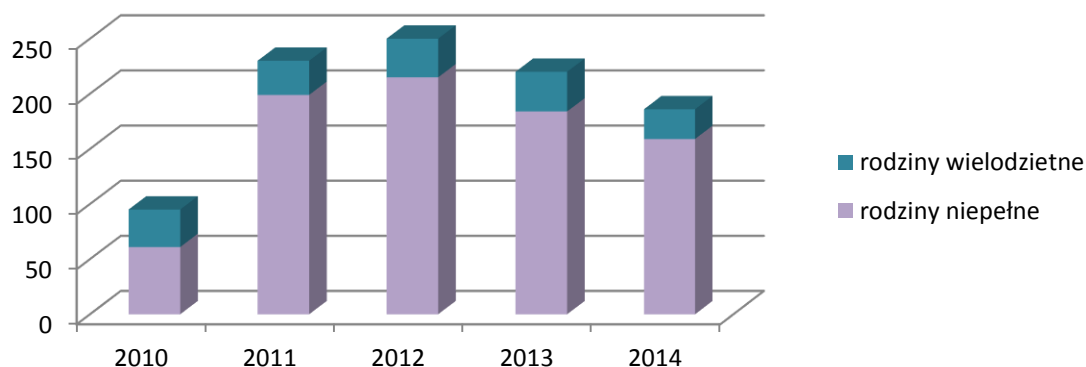
5.1.10. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej monitoruje sytuację rodzin dysfunkcyjnych. MOPS wspiera rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze m.in. poprzez pracę socjalną, pomoc finansową, poradnictwo specjalistyczne: psychologa, prawnika.

Tabela 37. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	102	246	267	232	216
liczba osób w rodzinach	447	780	851	778	695
liczba rodzin niepełnych	61	199	215	184	159
liczba osób w rodzinach niepełnych	186	584	647	559	482
liczba rodzin wielodzietnych	34	31	35	36	27
liczba osób w rodzinach wielodzietnych	194	167	182	183	134

Wykres 9. Typy rodzin objętych pomocą MOPS w Skarżysku-Kamiennej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. W rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Dyrektor MOPS na wniosek pracownika socjalnego może przydzielić rodzinie wsparcie asystenta rodziny. Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Celem jest także wspomaganie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego, wspomaganie aktywności i integracji rodziny. Pomoc asystenta rodziny może uchronić rodzinę przed rozbięciem, umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej lub zapewnić jak najszybszy powrót dzieci z pieczy do rodziny biologicznej. W celu objęcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych kompleksowym wsparciem, w MOPS został utworzony Zespół Pracy Socjalnej z Rodziną, w którym pracują pracownicy socjalni oraz specjaliści pracy z rodziną. Zespół ten wspiera również m.in. działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W celu skoordynowania pracy Zespołu Pracy Socjalnej z Rodziną z Zespołem Asysty Rodziny Zarządzeniem Nr 9/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej z dnia 01.06.2015, zostały ustalone procedury kontroli, współpracy oraz działań podejmowanych na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

5.1.11. Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna jest obecne zjawisko przestępczości nieletnich. Przystępstwa dokonywane przez ludzi młodych to przede wszystkim rozboje, kradzieże, przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu. Sprawcy w chwili dokonania przestępstw najczęściej są osobami bezrobotnymi i nie uczącymi się. Statystyki KPP wskazują na spadek ogólnej liczby przestępstw popełnianych przez takie osoby.

Tabela 38. Przepięstwa popełniane przez osoby nieletnie na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (KPP Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ogólna liczba przestępstw na terenie gminy	62	115	71	37	33
w tym:					
kradzież z włamaniem	3	9	4	2	-
rozbój, kradzieże z rozbojem	4	11	13	1	1
kradzież cudzej rzeczy	5	15	7	9	3
bójki i pobicie	7	29	16	6	4
uszkodzenie mienia	17	15	10	5	5

W Skarżysku-Kamiennej funkcjonuje Zespół Placówek Resocjalizacyjno - Wychowawczych, w skład którego wchodzi:

- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, który przeznaczony jest dla chłopców w wieku 13 - 18 lat zagrożonych niedostosowaniem społecznym i demoralizacją oraz przejawiających zaburzenia zachowania i emocji,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, który przeznaczony jest dla młodzieży niedostosowanej społecznie oraz zdemoralizowanej.

W ciągu ostatnich lat MOPS w Skarżysku-Kamiennej tylko w latach 2010 i 2011 wypłacał świadczenia dla 5 osób w ciągu roku, które opuściły placówkę opiekuńczo-wychowawczą. W innych latach świadczeń z tego powodu nie wypłacano.

W szkołach prowadzone są programy profilaktyczne uświadamiające młodzieży szkodliwość działania w stresie. Nauczyciele starają się zapobiegać i łagodzić sytuacje i zdarzenia aspołeczne w szkole oraz piętnować zachowania agresywne. Zauważalna jest jednak konieczność pracy psychologicznej w każdej placówce.

Dzieci sprawiające problemy wychowawcze oraz pochodzące ze środowisk patologicznych, z którymi są problemy wychowawcze (nie koniecznie ze względu na zachowania przestępcze) kierowane są do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skarżysku-Kamiennej. Poradnia zatrudnia specjalistów: pedagogów, psychologów i logopedów, dzięki czemu jest w stanie świadczyć pomoc w zakresie edukacji jak i profilaktyki, skierowanej zarówno do dzieci i ich rodziców.

Ponadto Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku-Kamiennej realizuje rządowy Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”, który realizowany jest np. poprzez działania Policji w placówkach oświatowych, tj.:

- analizę i identyfikację problemów bezpieczeństwa szkolnego (nie tylko na poziomie ogólnym, ale także w odniesieniu do konkretnych kategorii szkół lub poszczególnych placówek oświatowych i ich okolic)
- zbudowanie mechanizmów współpracy nauczycieli – rodziców – uczniów i Policji wraz ze strażami gminnymi (miejskimi) oraz egzekwowanie wzajemnej odpowiedzialności w realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa w szkole
- zwiększenie skuteczności ochrony szkół
- patrole szkolne, w tym tworzenie posterunków w rejonach najbardziej zagrożonych
- powiązanie odpowiedzialności policjantów i strażników gminnych (miejskich) za określone „rejon szkolne”
- upowszechnienie wizyjnego monitorowania wejść do szkół i placówek oświatowych,
- konsekwentne reagowanie na zjawiska patologiczne – budowanie przekonania, że nie są one tolerowane

- systematyczne kontrolowanie pod względem bezpieczeństwa szkół i okolic, w szczególności dróg do i ze szkoły.

5.1.12. Trudności w integracji osób, które otrzymały statut uchodźcy

Status uchodźcy otrzymują osoby, które opuściły swój kraj ojczysty zazwyczaj z przyczyn politycznych. W Polsce osoby te mają poważne problemy związane głównie z bezrobociem, ubóstwem czy brakiem zaufania i akceptacji (zwłaszcza w małych społecznościach). Pomoc osobom posiadającym status uchodźcy udzielana jest głównie przez starostę powiatu, właściwego miejscu zamieszkania uchodźcy, na wniosek zainteresowanego. Pomoc taka realizowana jest w ramach indywidualnego programu integracji, na którego realizację środki przekazuje wojewoda. Z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 nie wypłacano świadczeń dla osób posiadających status uchodźcy.

5.1.13. Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładów karnych

Osoby opuszczające zakłady karne są pod opieką Kuratora Sądowego, otrzymują pomoc z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, jeśli same się do niego zgłoszą. Najczęstszą przyczyną otrzymywania zasiłku przez osoby, które opuściły zakład karny jest niemożność znalezienia pracy.

Tabela 39. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu trudności w przystosowaniu od życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rodzin ogółem	21	16	15	4	7
Liczba osób w rodzinach	27	22	25	7	7

Za bezpieczeństwo na terenie miasta odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku-Kamiennej. Poszczególne wydziały KPP (tj.: kryminalny, d/w z przestępczością gospodarczą, prewencyjny, ruchu drogowego) oraz jednostki podległe monitorują zjawiska przestępcze i prowadzą działania prewencyjne i profilaktyczne.

Tabela 40. Dane dotyczące przestępstw popełnianych na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (KPP Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ogólna liczba przestępstw na terenie gminy	3 302	2 534	2 222	1 474	1 221
w tym:					
Kradzież mienia	352	326	286	256	165
Kradzież z włamaniem	202	226	133	181	132
Kradzież z włamaniem do samochodu	24	6	8	11	5
Rozbój, kradzieże z rozbojem	45	29	79	16	8
Bójki i pobicie	17	35	36	17	7
Zabójstwo	-	4	-	-	-
Zgwałcenie	5	2	9	3	4
Nietrzeźwi kierujący	255	484	287	175	90
Zatrzymani do wytrzeźwienia	brak danych	brak danych	694	632	473

Przemoc domowa	46	60	65	69	69
Groźby karalne	85	45	38	34	38
Niealimentacja	23	18	15	56	17

Na terenie powiatu skarżyskiego wdrożono "Powiatowy Program na Rzecz Bezpieczeństwa Obywateli", który zakłada działania w obszarach:

- bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscach zamieszkania (współpraca instytucjonalna, zwalczanie przestępczości pospolitej)
- bezpieczeństwa w ruchu drogowym (oznakowanie dróg, edukacja uczestników ruchu, wyposażenie w elementy odblaskowe)
- przestępczości internatowej (szkolenia, akcje informacyjne)
- ochrony przeciwpożarowej (upowszechnienie wiedzy o zagrożeniach, kontrola obiektów, egzekwowanie zakazów, edukacja)
- bezpieczeństwa dzieci i młodzieży (miejsca aktywnego wypoczynku, edukacja)
- bezpieczeństwa socjalnego (kontrola miejsc "zagrożonych", pomoc socjalna, dla osób samotnych, tzw. "euro sierot", bezdomnych, itp.),

5.1.14. Alkoholizm i narkomania

5.1.14.1. Alkoholizm

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem: przygotowuje wywiady środowiskowe oraz udziela rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej.

Tabela 41. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu alkoholizmu w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	190	31	173	171	167
liczba osób w rodzinach	244	73	221	217	200

Problem nadużywania alkoholu dotyczy znacznej liczby rodzin z terenu gminy. W niektórych domach jest to problem codzienny, w innych nadużywanie alkoholu ma charakter sporadyczny, okazyjny.

W gminie funkcjonują jednostki, które bezpośrednio zajmują się problemem alkoholizmu i innych uzależnień, pomocą rodzinom, w których występuje ten problem, a także pomocą nieletnim. W Skarżysku-Kamiennej działa Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Wpółuzależnienia, który oferuje pomoc lekarską dla mieszkańców gminy.

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalonych przez Radę Miejską w Skarżysku-Kamiennej wynosił w 2013 roku 130 (limit sklepów – 100 i lokali gastronomicznych – 30). W roku 2013 w gminie funkcjonowały 152 punkty sprzedaży alkoholu (dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), w tym:

- 104 punkty sprzedaży alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży (84 punkty sprzedaży alkoholu powyżej 18%)
- 48 punktów sprzedaży alkoholu do spożycia w miejscu sprzedaży (25 punktów sprzedaży alkoholu powyżej 18%).

Wartość sprzedanego alkoholu wyniosła 41 831 385 zł.

W związku z nadużywaniem alkoholu często występują naruszenia prawa, naruszenie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Policja i Straż Miejska w Skarżysku-Kamiennej monitorują takie sytuacje.

Tabela 42. Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych na terenie Skarżyska-Kamiennej w latach 2011-2013 (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
liczba zatrzymanych nietrzeźwych małoletnich	45	39	-
liczba nietrzeźwych zatrzymanych do wytrzeźwienia w policyjnych pomieszczeniach	575	694	639
liczba nietrzeźwych zatrzymanych do wytrzeźwienia w innych pomieszczeniach	21	-	-

Główną jednostką zajmującą się problemem alkoholizmu w gminie Skarżysko-Kamienna jest Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowym zadaniem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. W skład GKRPA wchodzi osoby przeszkolone z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Merytoryczny nadzór nad pracami GKRPA i MKRPA sprawuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). GKRPA podejmuje działania:

- przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, podczas których informowano o przepisach dotyczących przede wszystkim sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim
- przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami uzależnionymi oraz z członkami ich rodzin, informowanie o możliwościach skorzystania ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej w placówkach odwykowych
- spotkania z dzielnicowymi, mające na celu omawianie trudnych spraw związanych z nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy
- uczestniczenie w szkoleniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 43. Działalność GKRPA w Skarżysku-Kamiennej w stosunku do osób z problemem alkoholowym (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	336	319	540
liczba osób, z którymi GKRPA rozmowy interwencyjno-motywujące	438	344	325
liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	150	196	68
liczba osób, w stosunku do których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	108	119	83

Ze środków GKRPA w Skarżysku-Kamiennej finansuje się m.in.:

- programy profilaktyczne w szkołach i realizowanych przez inne organizacje

- cykliczne badania problematyki uzależnień w gminie
- organizowanie Dni Profilaktyki
- prowadzenie zajęć w świetlicach środowiskowych
- zajęcia letnie dla dzieci z rodzin alkoholowych - stacjonarnie półkolonie i wyjazdy na kolonie
- organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży propagującą ideę trzeźwego oraz zdrowego trybu życia poprzez imprezy o charakterze sportowym m.in. dla: klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych, stowarzyszeń sportowych
- wspieranie działalności podmiotów zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkotykowych - stowarzyszeń, klubu abstynenta.

Do 14 Świetlic Środowiskowych działających w Skarżysku-Kamiennej w 2013r. uczęszczało łącznie 372 dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz takich, w których występuje problemem alkoholowy.

Tabela 44. Działalność GKRPA w Skarżysku-Kamiennej w stosunku do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013)

Wyszczególnienie	liczba placówek	łącznie liczbę dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach					
		2011		2012		2013	
		ogółem	w tym dzieci z rodzin alkoholowych	ogółem	w tym dzieci z rodzin alkoholowych	ogółem	w tym dzieci z rodzin alkoholowych
świetlice realizujące program socjoterapeutyczny	4	112	98	136	brak danych	123	98
świetlica realizujące program opiekuńczo-wychowawczy	10	210	120	216	brak danych	204	120

Pracownicy Świetlic prowadzą indywidualny autorski program profilaktyczno-terapeutyczny z wychowankami, który ma na celu stymulację rozwoju układu nerwowego dzieci i młodzieży, prowadzącą do lepszego funkcjonowania na lekcjach, rozwoju emocjonalnego, zwiększenia poczucia własnej wartości, wyciszenia nadpobudliwości ruchowej, nauki norm społecznych. Ponadto prowadzone są liczne zajęcia na temat problematyki uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Osobom uzależnionym pomagają działające w gminie: Grupa Wsparcia przy Klubie Integracji Społecznej, Stowarzyszenie Trzeźwościowe "Kamienna", Stowarzyszenie „Cicha Sława”, Stowarzyszenie „Wzajemna Pomoc”, grupy Anonimowych Alkoholików, grupy Al-Anon (grupy samopomocowe skupiające krewnych i przyjaciół alkoholików), grupy Dorosłych Dzieci Alkoholików.

5.1.14.2. Narkomania

Mimo, że problem narkotykowy nie jest postrzegany jako jedno z najważniejszych zagrożeń w gminie, to jest on obecny, a zagrożenie uzależnieniem jest bardzo duże. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej może oferować pomoc finansową z powodu wystąpienia zjawiska narkomanii w rodzinie.

Tabela 45. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu wystąpienia problemu narkomanii w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba rodzin ogółem	3	7	7	5	8
liczba osób w rodzinach	4	9	9	7	9

Najczęstszymi przyczynami sięgania po narkotyki, zwłaszcza przez dzieci i młodzież są: trudne sytuacje życiowe, poszukiwanie ucieczki od problemów życia codziennego, bezradność życiowa, wpływ grupy rówieśniczej, ciekawość, ukształtowanie w toku wychowania pewnych szczególnych cech osobowości, określanych jako skłonność do nałogów.

Zażywania środków odurzających w gminie zauważa się głównie wśród młodzieży i pokolenia obecnych 30-40-latków. Najbardziej powszechne są w chwili obecnej tzw. "dopalacze".

W gminie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny Centrum Przeciwdziałania Narkomanii dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych z terenu miasta. Zadanie realizuje Stowarzyszenie Pomocy "Arka Noego". Od lipca 2013 do czerwca 2014 w punkcie udzielano łącznie ok. 225 porad oraz odbyły się 24 rozmowy kwalifikacyjne do programu "FreD Goes Net" i 9 osób wzięło udział w warsztatach. W spotkaniach informacyjno-edukacyjnych łącznie uczestniczyło ok. 780 uczniów. Dla rodziców oraz nauczycieli i pedagogów odbyły się 2 wywiady w gimnazjach.

W placówkach opieki medycznej w gminie udzielane są porady oraz pomoc bezpośrednia dla osób z problemami uzależnień. Osoby wymagające leczenia specjalistycznego kierowane są poza teren gminy, np. do ośrodków wojewódzkich w Morawicy lub ośrodków prowadzonych przez Stowarzyszenie MONAR-MARKOT (np. do Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej w gminie Stąporków).

5.1.14.3. Programy profilaktyczne

Profilaktyka przeciw uzależnieniom na terenie gminy jest szeroko zakrojona i realizowana poprzez promocję zachowań prozdrowotnych. Zadania z tego zakresu realizują m.in.: Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i zdrowotne, stowarzyszenia.

Działanie GKRPA dotyczący prowadzenia programów profilaktycznych przeciwko uzależnieniom w różnych środowiskach gminy, organizowaniu pomocy w czasie roku szkolnego oraz opieki wakacyjnej dla dzieci ze środowisk dysfunkcyjnych

Tabela 46. Działalność GKRPA w Skarżysku-Kamiennej w prowadzeniu profilaktyki uzależnień (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013)

Wyszczególnienie	Liczba uczestników								
	2011			2012			2013		
	U*	N**	R***	U*	N**	R***	U*	N**	R**
szkolne programy profilaktyczne dotyczące używania substancji psychoaktywnych	1 910	50	28	2 766	130	345	1 083	23	195
szkolne programy profilaktyczne albo dotyczące innych zachowań	850	20	10	1 250	45	180	4 334	170	45
pozaszkolne (środowiskowe) programy profilaktyczne	12 661	100	1 100	4 585	90	50	13 434****		

* uczniowie

** nauczyciele, pedagodzy szkolni, psychologowie

*** rodzice

**** w roku 2013 ewidencja środowiskowych programów profilaktycznych dotyczyła wszystkich uczestników i odbiorców podejmowanych działań.

W zakresie szkolnych programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych przez GKRPA finansowane były m.in. programy: "Arion-profilaktyka narkomanii", "Broń się. Nie trać wiary", "Uzależnieniom umówimy Nie", autorski program profilaktyczno-muzyczny "Daj siebie innym", autorski program profilaktyczno-muzyczny "Po drugiej stronie myśli", "Zapobieganie rozprzestrzenieniu się zakażeń wirusem HIV, profilaktyka AIDS".

Jako środowiskowe programy profilaktyczne prowadzono np. jednorazowe prelekcje, pogadanki, spektakle, profilaktyczne festyny i inne imprezy plenerowe, konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.), programy dla młodzieży z grup ryzyka, programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych oraz szkolenia i warsztaty dla rodziców i nauczycieli, pedagogów.

Tabela 47. Działania profilaktyczne GKRPA skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013)

Wyszczególnienie	Liczba uczestników		
	2011	2012	2013
kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci	165	165	89
kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	246	323	200
Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych (np. kluby dyskusyjne, gazetki, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp.).	380	200	-

Każda szkoła na terenie gminy opracowała i realizuje indywidualny program profilaktyczny przenikający się z programem wychowawczym szkoły. Treści programów profilaktycznych uzupełniane (wzbogacane) są działaniami profilaktycznymi podejmowanymi we współpracy z innymi instytucjami i ich ofertami kierowanymi do dzieci i młodzieży. Głównym celem prowadzenia programów profilaktycznych przeciw uzależnieniom jest kształtowanie postaw promujących zdrowy i higieniczny tryb życia, nie uleganie negatywnym wpływom środowiska oraz wykształcenie nawyku odmowy i niezgody na postępowania niewłaściwe. Ponadto

programy profilaktyczne mają na celu kształtowanie właściwych postaw i zachowań obywatelskich młodych osób, przygotowanie ich do życia w rodzinie i we współczesnym świecie oraz:

- wdrażanie dbałości o własne prawa i poszanowanie praw innych, troskę o bezpieczeństwo w każdej sytuacji życiowej,
- przeciwdziałanie agresji i innym patologiom, wspomaganie rozwoju i kształtowanie osobowości poprzez: postrzeganie siebie i rozumienie własnych uczuć, uczestnictwo w grupie, dbanie o zdrowie, podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów (radzenie sobie ze strachem, stresem, niepokojem),
- propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia,
- kształcenie woli ucznia i zaspakajanie potrzeby przeżywania sukcesów,
- kształtowanie środowiska sprzyjającego uczeniu się (rozwijanie motywacji uczniów jako jednej z najważniejszych sił ukierunkujących działania uczniów),
- wspieranie rozwoju fizycznego i zdrowotnego oraz rozwoju intelektualnego i psychicznego ucznia.

Profilaktyka może być prowadzona poprzez:

- lekcje wychowawcze o różnorodnej tematyce wg programów realizowanych w szkole lub indywidualnie przez nauczyciela,
- spotkania z policjantami w zakresie: bezpieczeństwa, wychowania komunikacyjnego, zagrożenia środkami psychotropowymi,
- spotkania z fachowcem z zakresu ratownictwa medycznego i pożarowego oraz zasad bezpieczeństwa,
- profilaktyka zdrowotna prowadzona przez lekarzy i pielęgniarki środowiskowe, szkolne,
- cykle zajęć dla uczniów obejmujące tematykę okresu dojrzewania.

Ważnym elementem realizacji takich działań jest stała pedagogizacja rodziców – uświadamianie im zagrożeń jakie niesie wiek dojrzewania oraz zagrożeń środowiska.

W ramach profilaktyki problemowej prowadzi się w gminie również: pozalekcyjne zajęcia sportowe, organizowanie kolonii letnich i zimowych, dofinansowanie wycieczek oraz imprez okolicznościowych.

5.1.15. Wystąpienie zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej udziela pomocy związanej z wystąpieniem sytuacji kryzysowej lub zdarzenia losowego głównie w przypadkach zniszczeń spowodowanych pożarem, podtopieniem, suszą lub też stratą mienia na skutek klęski żywiołowej lub ekologicznej. Najczęściej pomoc oferowana jest w formie pieniężnej lub rzeczowej.

Tabela 48. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu wystąpienia zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej lub klęski żywiołowej i ekologicznej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Zdarzenie losowe					
liczba rodzin ogółem	5	11	5	6	4
liczba osób w rodzinach	15	23	9	11	9
Sytuacja kryzysowa					
liczba rodzin ogółem	1	3	-	24	-
liczba osób w rodzinach	4	7	-	75	-
Klęska żywiołowa lub ekologiczna					
liczba rodzin ogółem	2	2	-	22	-
liczba osób w rodzinach	5	5	-	55	-

5.2. Pozostałe problemy społeczne na terenie gminy Skarżysko-Kamienna

W gminie można zaobserwować również inne problemy społeczne, które niekoniecznie wymagają wsparcia finansowego skierowanego do konkretnych osób czy rodzin, ale często podjęcia działań organizacyjnych. Działania te to np.: zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej (dla osób starszych i samotnych), udostępnienie młodzieży sal szkolnych, zorganizowanie klubów, świetlic i organizowanie w nich spotkań dla poszczególnych grup wiekowych, czy tematycznych dla zainteresowanych.

Jednym z poważniejszych problemów społecznych w gminie - poza zjawiskami omówionymi w powyższych rozdziałach - jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych, te grupy wymagają szczególnego wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku.

Kolejnym problemem jest odpływ ludzi młodych, nie wiążących swojej przyszłości z miastem. Istnieje też potrzeba tworzenia miejsc spędzania czasu wolnego oraz oferty dla wszystkich grup społecznych

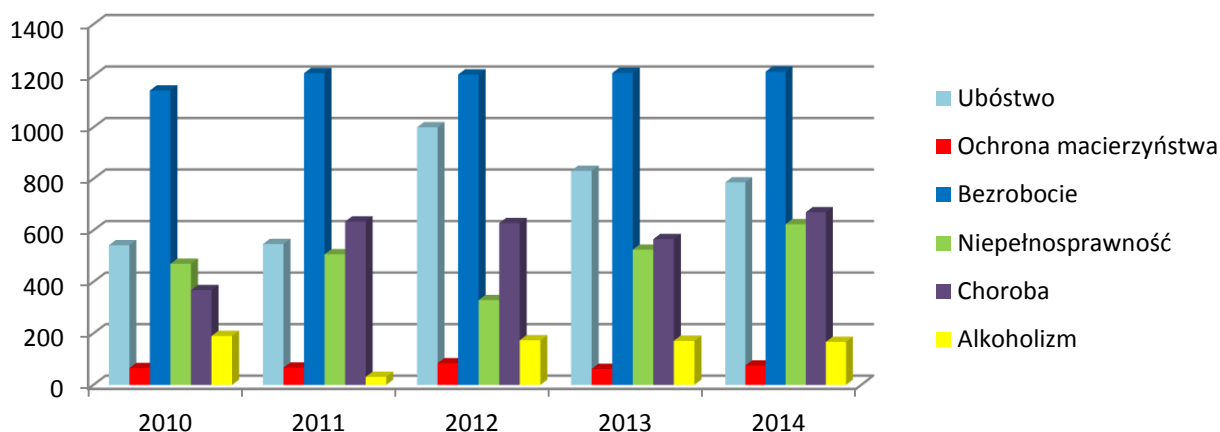
Na inne, bardzo niepokojące, problemy - takie jak: bezradność i rozpad funkcji rodziny - zwrócili uwagę uczestnicy spotkań warsztatowych oraz ankietowani (wyniki ankiety przeprowadzonej na potrzeby niniejszego opracowania znajdują się poniżej w rozdziale 6.2. Podsumowanie badań ankietowych realizowanych na potrzeby opracowania "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna...").

6. Podsumowanie sytuacji społecznej w gminie Skarżysko-Kamienna

6.1. Wnioski z diagnozy

"Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016-2021" ma za zadanie wypracować takie metody, aby podnieść standard życia w gminie oraz skutecznie przeciwdziałać rozprzestrzenieniu się niekorzystnych zjawisk społecznych.

Wykres 10. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014

Sytuację społeczną w gminie Skarżysko-Kamienna charakteryzują:

- zła sytuacja demograficzna (ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego oraz salda migracji, znaczna przewaga liczby osób w wieku poprodukcyjnym nad osobami w wieku przedprodukcyjnym),
- najwyższy w województwie świętokrzyskim wskaźnik osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skarżysku-Kamiennej wynoszący 27,9 % w stosunku dla całego powiatu skarżyskiego, dla gminy wskaźnik wynosi ok. 14 %, liczba osób zarejestrowanych w roku 2014 wynosiła 3 583 osoby, bez pracy powyżej roku jest 43,4 % ogółu bezrobotnych,
- głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: bezrobocie (1 216 rodzin), ubóstwo (786 rodzin), długotrwała choroba (670 rodzin), niepełnosprawność (624 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (216 rodzin) i alkoholizm (167 rodzin). Ogółem z pomocy społecznej w roku 2013 w gminie korzystało 1 526 osób,
- w gminie na koniec roku 2013 (wg GUS) zanotowanych w rejestrze regon było 5 553 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 5 344 w sektorze prywatnym. Największe zatrudnienie jest w instytucjach administracyjnych, oświacie, ochronie zdrowia oraz w większych firmach produkcyjno-usługowych,
- w gminie jest dobry dostęp do opieki medycznej na poziomie podstawowym, specjalistycznym oraz do zakładów opieki zamkniętej. Działa także system opieki dla osób chorych i niepełnosprawnych,
- dzieci i młodzież mają dostęp do edukacji w placówkach oświatowych wszystkich szczebli, a dorośli ze strony podmiotów oferujących kursy i doszkalanie,

- w gminie prowadzi się szeroką profilaktykę przeciw uzależnieniom oraz monitoruje się zachowania dysfunkcyjne,
- na terenie gminy funkcjonują instytucje oraz organizacje i stowarzyszenia społeczne, które organizują życie mieszkańcom, służą im pomocą, wspomagają rozwój, itp.

Na sytuację społeczną w gminie duży wpływ mają czynniki zewnętrzne - globalne, np. zły stan gospodarki, brak rynków zbytu. Z drugiej strony destabilizująco działają także czynniki wewnętrzne, takie jak: migracja i emigracja wykształconej młodzieży, starzenie się społeczeństwa oraz słaba aktywność mieszkańców.

6.2. Podsumowanie badań ankietowych realizowanych na potrzeby opracowania "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna..."

Identyfikacja problemów społecznych na terenie Skarżyska-Kamiennej

(Wyniki podano w procentach w stosunku do ilości wypełnionych ankiet)

1. Proszę ocenić (wstawiając X) warunki życia w Mieście w poszczególnych kategoriach

kategoria	bardzo dobra	dobra	przeciętna	zła	bardzo zła
Lokalny rynek pracy	-	-	9	34	53
Dostępność edukacji podstawowej	35	49	12	-	-
Dostępność edukacji ponad gimnazjalnej	27	49	23	-	-
Dostępność opieki zdrowotnej	-	37	41	15	8
Bezpieczeństwo mieszkańców	-	34	58	4	-
Dostępność kultury i rozrywki	-	28	36	14	-
Dostępność sportu i rekreacji	-	66	19	3	-
Warunki mieszkaniowe	-	38	47	8	-
Dostępność do pomocy społecznej	11	47	16	8	-
Dostępność rehabilitacji i wsparcia dla osób niepełnosprawnych	4	33	14	14	14

2. Proszę ocenić skalę problemów społecznych (wstawiając X) dotyczących mieszkańców Miasta

kategoria	brak problemu	niskie zagrożenie	średnie zagrożenie	duże zagrożenie
Ubóstwo	-	1	33	66
Bezdomność	-	14	81	4
Bezrobocie	-	-	14	85
Bezradność rodzin i rozpad więzi rodzinnych	-	8	52	38
Alkoholizm	-	5	53	42
Narkomania	-	5	90	4
Przemoc w rodzinie	-	28	66	4
Długotrwała lub ciężka choroba	-	7	78	15
Niepełnosprawność	-	24	67	9
Przestępczość	-	4	81	14
Starzenie się społeczeństwa	-	-	14	85

3. Jaki problem społeczny powinien być rozwiązany w pierwszej kolejności?

Bezrobocie - 81%

Ubóstwo - 16 %

Alkoholizm - 4%

4. Proszę o wskazanie 3 problemów społecznych, które w ciągu ostatnich 5 lat zaznaczyły znaczny wzrost na terenie Miasta w Państwa ocenie.

Bezrobocie - 85%

Starzenie się społeczeństwa - 66%

Ubóstwo - 57%

Bezradność i rozpad rodziny - 38%

Alkoholizm - 19%

Narkomania - 4%

Migracje ludności- 4%

Przemoc w rodzinie - 4%

Długotrwała lub psychiczna choroba- 4%

5. Czy w Mieście działania zapobiegające problemom społecznym są wystarczające i jakie działania były potrzebne?

działania w stosunku do:	wystarczające	niewystarczające (proszę wskazać propozycja działania)
osób starszych	16	- utworzenie dziennych domów pomocy i opieki w domu rodzinnym - profilaktyka seniorów - ułatwienia w dostępności do opieki medycznej - oferta spędzania czasu wolnego - promowanie pomocy sąsiedzkiej - szkolenie wolontariuszy
osób dotkniętych ubóstwem	14	- sprawniejsze działania w środowisku - oferowanie pomocy rzeczowej
osób bezrobotnych	14	- przyciągnięcie inwestorów - wzrost aktywności mieszkańców - oferta przekwalifikowań, szkoleń itp. w PUP - tworzenie spółdzielni socjalnych i wspieranie ekonomii społecznej - - określenie dziedzin gospodarczych wspieranych przez samorząd i wydzielenie zasobów dla ich wspierania
osób i rodzin z problemami uzależnień	28	- szersza profilaktyka - dostępność terapeutyczna - kontrola miejsc sprzedaży alkoholu
osób i rodzin z problemami mieszkaniowymi	23	- powstawanie mieszkań chronionych, socjalnych, hosteli, tanich mieszkań - TBS - wykorzystanie pustostanów
rodzin wielodzietnych	38	- większa oferta dostępności kultury i sportu w ramach Karty dużej rodziny - wprowadzić przedszkola i żłobki z małą odpłatnością
osób i rodzin z problemami przemocy w rodzinie	12	- mieszkania chronione - patrole dzielnicowych, współpraca Policji i prokuratury - bezwzględna możliwość odizolowania sprawcy od przemocy - długookresowa pomoc terapeutyczna
osób niepełnosprawnych	16	- likwidacja barier architektonicznych - zwiększenie oferty miejsc pracy - dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego i - prowadzenie WTZ - prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej - szkolenie wolontariuszy

uchodźców	82	-
osób w inny sposób zagrożonych wykluczeniem społecznym	14	- powstawanie rodzinnych domów dziecka

6. Jakie instytucje lub organizacje działające w Mieście mogą w największym stopniu przyczynić się do zmniejszenia problemów społecznych?

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Klub Integracji Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Policja,
- Kościół i Caritas.

7. Jakie problemy społeczne i ekonomiczne mają według Państwa wpływ na obecną sytuację Miasta?

problem	tak	nie	nie wiem	problem	tak	nie	nie wiem
mała aktywność społeczna	91	4	5	brak dużych zakładów pracy	98		
brak stowarzyszeń i organizacji działających na rzecz rozwoju Miasta	65	20	15	słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną	76	8	17
brak pomocy dla osób starszych	67	19	14	brak środków na inwestycje w Mieście	100		

8. Jakiego rodzaju działania inwestycyjne według Państwa należałoby przeprowadzić w celu poprawy warunków społecznych w Mieście?

- Mieszkania chronione, socjalne, hostele, tanie mieszkania - TBS,
- Dzielne domy pomocy - Klub Seniora,
- Dom samotnej matki,
- Ogrzewalnia lub schronisko dla osób bezdomny,
- Lepszy dostęp do ośrodków kultury, ochrony zdrowia i sportu dla osób niepełnoprawnych,
- Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Powstawanie rodzinnych domów dziecka,
- Rozwój placówek świadczących usługi medyczne specjalistyczne, rehabilitację,
- Przygotowanie terenów pod inwestycje.

6.3. Mocne i słabe strony gminy w zakresie przestrzeni społecznej

Tabela 49. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w gminie Skarżysko-Kamienna

Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> • Koncentracja placówek administracyjnych, oświatowych, medycznych szczebla gminnego i powiatowego • Sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej • Działające w gminie instytucje społeczne i stowarzyszenia • Wystarczająca baza oświatowa, baza sportowo-rekreacyjna oraz kulturalna • Zapewnienie mieszkańcom gminy podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej oraz opieki nad osobami chorymi i niepełnosprawnymi • Prowadzenie aktywnej polityki przeciw uzależnieniom • Duży zasób siły roboczej ze znacznym udziałem mężczyzn w wieku produkcyjnym
---------------------	--

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

Stabe strony	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo duża liczba petentów pomocy społecznej • Znaczny odsetek osób pozostających bez pracy • Problem starzenie się społeczeństwa • Dysproporcje w społeczeństwie gminy pod względem statusu materialnego i zawodowego • Niewystarczające środki finansowe na inwestycje
Szanse	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków z Unii Europejskiej oraz innych środków zewnętrznych na współfinansowanie zaplanowanych inwestycji i działań programowych • Kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami społecznymi w gminie i w regionie • Prowadzenie działań profilaktycznych i monitorowanie rodzin dysfunkcyjnych • Wzrost aktywności mieszkańców • Międzygminna promocja regionu w oparciu o tradycję, walory krajobrazowe i kulturowe
Zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne trendy demograficzne • Narastanie zjawisk patologii społecznej w środowisku domowym, szkolnym • Stagnacja na rynku pracy - utrzymywanie się bezrobocia oraz ukrytego bezrobocia • Roszczeniowa postawa osób korzystających z pomocy społecznej • Pasywność osób długotrwale bezrobotnych • Niedoinwestowanie usług medycznych

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym w gminie Skarżysko-Kamienna musi opierać się na:

- poprawie dostępności do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych dla mieszkańców gminy
- zapobieganiu i minimalizowaniu zjawisk patologicznych i dysfunkcyjnych, zwłaszcza w środowisku domowym
- wzmocnieniu działań na rzecz dzieci i młodzieży, w tym działań związanych z organizacją czasu wolnego
- poprawie standardu życia mieszkańców gminy – realizacja zamierzeń inwestycyjnych, które mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej
- zagwarantowaniu możliwości funkcjonowania w społeczeństwie osobom, które nie są w stanie same zadbać o siebie lub potrzebują wsparcia lub są narażone na wykluczenie (osoby niepełnosprawne i z zaburzeniami psychicznymi, osoby chore, osoby starsze, bezdomne, itp.)
- doksztalcaniu i doskonaleniu zawodowym kadry MOPS, GKRPA, kadry pedagogicznej, medycznej, itp.
- zintegrowaniu, zaktywizowaniu oraz edukacji społeczeństwa.

Działania władz gminy powinny zmierzać do poprawy standardu życia mieszkańców i opierać się na zadaniach organizacyjnych w ramach istniejącej bazy społecznej (pomoc i doradztwo społeczne, zwiększenia skuteczności podejmowanej pomocy społecznej poprzez szkolenia kadry, ułatwienia w dostępie do urzędów i instytucji, do usług bytowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych, itp.) oraz na zadaniach inwestycyjnych (np.: poprawie warunków lokalowych i wyposażenia służby zdrowia, oświaty, kultury i sportu).

Wszelkie działania gminy na polu społecznym mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej, zarówno na inwestycje, jak i na tzw. "projekty miękkie".

7. Cele strategiczne pomocy społecznej zapisane w dokumentach wyższego rzędu

7.1. Dokumenty programowe z zakresu polityki społecznej kraju, województwa i powiatu

Tabela 50. Strategie polityki społecznej kraju (opracowanie własne)

Cele strategiczne	Cele szczegółowe / operacyjne
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	
Uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18.06.2013 r.	
Rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia	<p>Wzrost zatrudnienia</p> <p>Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych</p> <p>Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej</p> <p>Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	
Uchwała nr 61 Rady Ministrów z dnia 26.03.2013 r.	
Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno- gospodarczym Polski	<p>Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji</p> <p>Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.</p> <p>Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy</p> <p>Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego</p>

Tabela 51. Strategie i dokumenty programowe polityki społecznej w województwie świętokrzyskim (opracowanie własne)

Cele strategiczne	Cele szczegółowe / operacyjne
Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020	
Uchwała Sejmiku Nr XVI/296/12 z dnia 30.01.2012 r.	
Misją strategii polityki społecznej województwa świętokrzyskiego jest włączenie wszystkich mieszkańców, rodzin i podmiotów województwa do działań na rzecz trwałego rozwoju, poprawy jakości życia, zmniejszenia skali problemów społecznych a także ich łagodzenia.	
Minimalizacja obszarów wykluczenia społecznego	<p>Wsparcie osób i rodzin żyjących w ubóstwie</p> <p>Wyrównanie szans w dostępie do usług społecznych</p> <p>Efektywny system wsparcia rodzin oraz rodzicielstwa zastępczego</p> <p>Rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>
Kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej oraz aktywizacji osób niepełnosprawnych	<p>Kształtowanie wizerunku osób niepełnosprawnych na rynku pracy</p> <p>Rozwój usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych</p> <p>Tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych</p>
Efektywny system polityki społecznej	<p>Systematyczne diagnozowanie problemów społecznych oraz planowanie strategiczne i operacyjne w obszarze polityki</p> <p>Wprowadzenie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej</p> <p>Ograniczenie niekorzystnych tendencji w sferze ludnościowej i rodzinnej</p> <p>Dostosowanie infrastruktury i bazy społecznej do dynamiki długookresowych trendów demograficznych</p> <p>Kształtowanie i szkolenie zawodowe kadr pomocy i integracji społecznej</p> <p>Współpraca jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy</p>
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień od środków psychoaktywnych	<p>Profilaktyka i zmniejszenie skutków uzależnień</p> <p>Zwiększenie dostępności do leczenia odwykowego i wsparcie w procesie wychodzenia z uzależnień</p>

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców województwa świętokrzyskiego	Wzmocnienie potencjału instytucji pozarządowych i wsparcie na poziomie lokalnym i regionalnym Zaangażowanie NGO w procesie rozwiązywania problemów społecznych Rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie
Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej na lata 2012-2017	
Uchwała Sejmiku Nr XXVI/480/12 z dnia 28.12.2012 r.	
Zwiększenie efektywności systemu pomocy i integracji społecznej.	Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego Wsparcie rozwoju usług socjalnych i edukacyjnych dla osób starszych Rozwój systemu opieki i wsparcia nad rodziną i dzieckiem Inspirowanie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej Upowszechnienie metod i standardów pracy socjalnej poprzez kształcenie i szkolenie zawodowe kadr pomocy i integracji społecznej
Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017	
Uchwała Sejmiku Nr XXVI/481/12 z dnia 28.12.2012 r.	
Minimalizacja obszarów wykluczenia społecznego w województwie świętokrzyskim	Rozwój usług społecznych integrujących osoby, grupy wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym Efektywny system wsparcia i opieki nad dziećmi i rodzinami wykluczonymi oraz zagrożonymi wykluczeniem społecznym Aktywacja zawodowa osób bezrobotnych Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych Profilaktyka i zmniejszanie skutków uzależnień Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych Aktywna integracja społeczna osób opuszczających zakłady karne
Wojewódzki Program Wyrównania Szans Osób Niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020	
Uchwała Sejmiku Nr XLII/746/14 z dnia 28.04.2014 r.	
Stworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych	Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych Podnoszenie poziomu aktywności zawodowej oraz polityka równych szans osób niepełnosprawnych no rynku pracy Rehabilitacja i profilaktyka osób niepełnosprawnych Podnoszenie poziomu wykształcenia efektem rozwoju i dostosowania systemu edukacji do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych Rozwój partnerstwa elementem systemu wsparcia środowiska osób niepełnosprawnych
Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w regionie świętokrzyskim na lata 2014-2020	
Uchwała Sejmiku Nr XLV/810/14 z dnia 21.07.2014 r.	
Ograniczenie negatywnych skutków wynikających z nadużywania alkoholu wśród mieszkańców województwa świętokrzyskiego	Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu Ograniczenie szkód społecznych oraz zaburzeń w funkcjonowaniu środowiska rodzinnego wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu Rozwój lokalnych systemów profilaktyki alkoholowej Większa dostępność do leczenia oraz wsparcia w procesie wychodzenia z uzależnienia od alkoholu Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec problemów alkoholowych

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016	
Uchwała Sejmiku Nr XIV/262/11 z dnia 05.12.2011.	
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy w województwie świętokrzyskim	Podnoszenie wiedzy i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz kształtowanie postaw wolnych od przemocy Wyższy poziom jakości i skuteczności pomocy udzielanej rodzinom doświadczającym przemocy Wspieranie interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie Diagnoza i monitoring skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim
Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2013-2018	
Uchwała Sejmiku Nr XXXVI/648/13 z dnia 25.10.2013 r.	
Profesjonalne wsparcie rodziny oraz podejmowanie wielokierunkowych działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej	Wyższy poziom społecznej świadomości znaczenia rodziny Rodzicielstwo zastępcze alternatywą instytucjonalnej pieczy zastępczej Skuteczny system wsparcia rodziny naturalnej znajdującej się w sytuacji kryzysowej Wspieranie i wzmacnianie redukcji czynników ryzyka dla stabilności systemu rodzinnego
Wieloletni Regionalny Plan Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie świętokrzyskim do roku 2020	
Uchwała Sejmiku Nr XXX/543/13 z dnia 26.04.2013 r.	
Rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim jako istotnego elementu systemu zaspokajania potrzeb społecznych, stabilnego uczestnika gry rynkowej, ważnego partnera współodpowiedzialnego za polityki publiczne jednostek samorządów terytorialnych	Stworzenie warunków do rozwoju podmiotów ekonomii społecznej oraz ich otoczenia w regionie Większe zaangażowanie sektora ekonomii społecznej w realizację usług społecznych oraz w gospodarkę regionu Inicjowanie partnerstwa na rzecz przedsiębiorczości społecznej Promocja i upowszechnianie idei przedsiębiorczości społecznej
Świętokrzyski Program na Rzecz Osób Starszych do roku 2020	
Uchwała Sejmiku Nr XLVIII/854/14 z dnia 27.10.2014 r.	
Poprawa jakości życia seniorów w regionie	Zdrowie i profilaktyka Bezpieczeństwo socjalne oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych Wzrost aktywności życiowej osób starszych

Tabela 52. Strategie i dokumenty programowe polityki społecznej Powiatu Skarżyskiego (opracowanie własne)

Cele strategiczne	Cele szczegółowe / operacyjne
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skarżyskiego na lata 2011-2020	
Cel ogólny: Podniesienie jakości życia w Powiecie Skarżyskim	
Tworzenie nowych miejsc pracy	Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji Niwelowanie głównych problemów dotyczących rodzin: bezrobocie, ubóstwa Profilaktyka uzależnień Aktywizowanie mieszkańców
Pomoc poprzez instytucjonalne wsparcie w rozwiązywaniu problemów związanych z edukacją i wychowaniem	Kształtowanie i promowanie postaw przedsiębiorczych Tworzenie warunków pożytecznego spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności prawidłowego

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

	funkcjonowania
Zapewnienie opieki osobom starszym i aktywizowanie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym	Wzrost integracji społecznej osób starszych Łatwy dostęp do poradnictwa różnego rodzaju
Wyrównanie szans osobom niepełnosprawnym we wszystkich dziedzinach życia	Wzrost integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych Tworzenie warunków dla pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu społecznym Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi
Tworzenie warunków bezpieczeństwa i porządku publicznego	
Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie skarżyskim na lata 2012-2016	
Uchwała Nr 199/XXVI/2012 Rady Powiatu Skarżyskiego z dnia 30 lipca 2012 r.	
Ograniczenie problemu przemocy w rodzinie i skutków stosowanie przemocy	<p>Identyfikacja zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie skarżyskim</p> <p>Edukacja społeczna podnoszenia świadomości na temat występowania zjawiska przemocy w rodzinie w tym wobec osób starszych i niepełnosprawnych, uwzględniając łamanie stereotypów dotyczących roli kobiety i mężczyzny</p> <p>zwieszenie dostępności i profesjonalnej pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dla osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez realizację programów korekcyjno- edukacyjnych</p> <p>Podnoszenie jakości i skuteczności pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Współpraca instytucji i organizacji, wymiana doświadczeń oraz inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>
Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Skarżyskim na lata 2015-2017	
Uchwała Nr 48/IX/2015 Rady Powiatu Skarżyskiego z dnia 28 maja 2015 r.	
Wspieranie rozwoju pieczy zastępczej na terenie Powiatu Skarżyskiego - profesjonalizacja systemu pieczy zastępczej zapewniającego dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej możliwości wychowywania się w środowisku zastępczym odpowiednim z uwagi na ich wiek, stan zdrowia oraz niedostosowanie społeczne	<p style="text-align: center;">Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej</p> <p>Wspieranie osób sprawujących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>Utrzymanie poziomu w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej</p> <p>Wsparcie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej</p> <p style="text-align: center;">Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej</p>

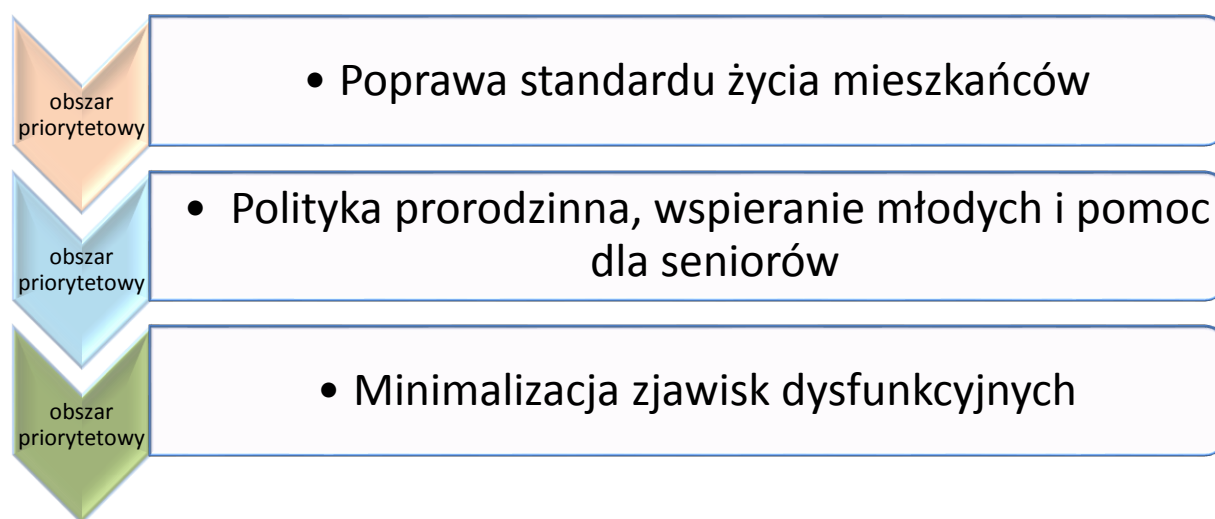
8. Obszary priorytetowe, cele główne i cele szczegółowe w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Skarżysko-Kamienna

8.1. Obszary priorytetowe

Wizja "Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016-2021" brzmi:

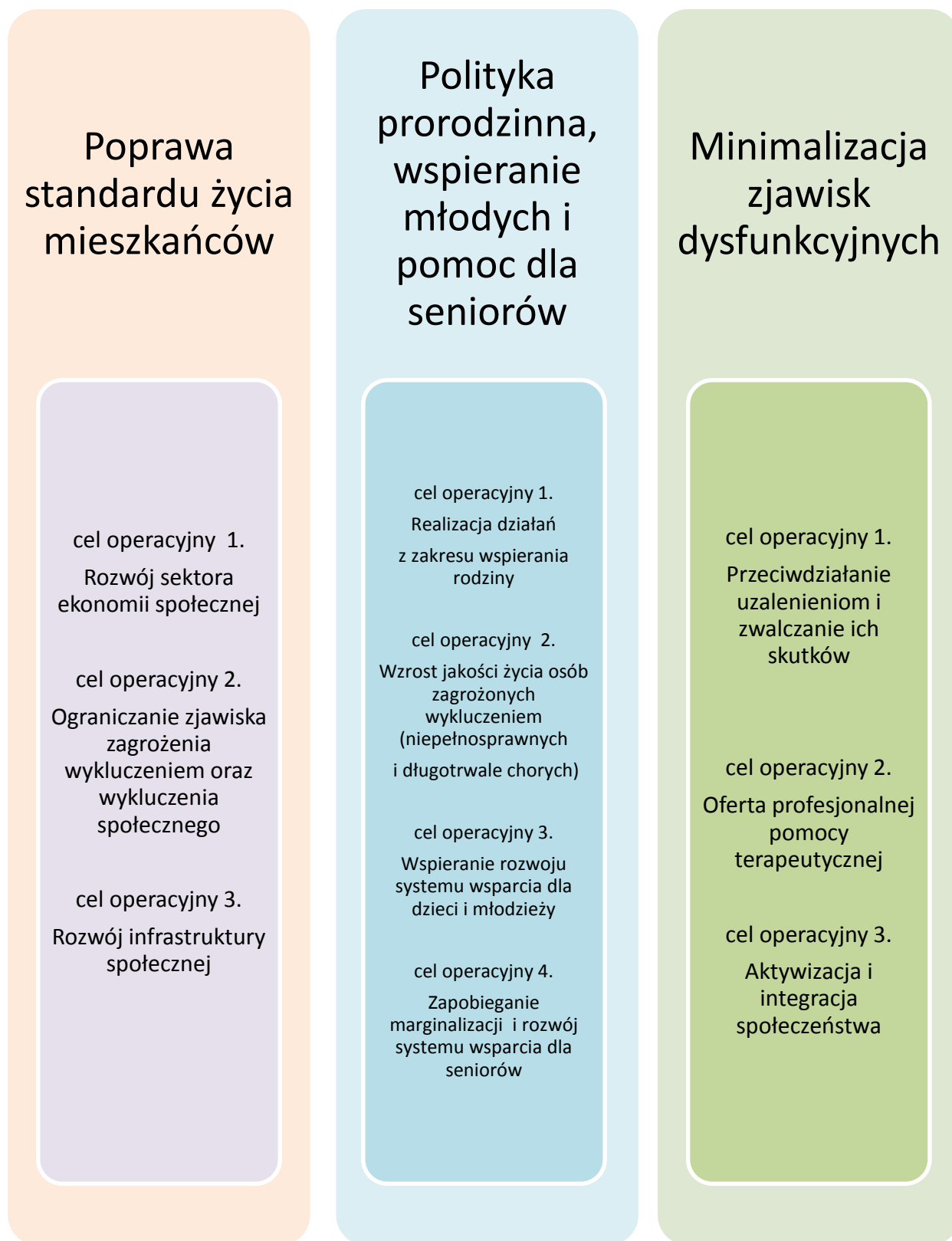
Polityka społeczna Gminy Skarżysko-Kamienna opiera się na założeniach: wzmocnienia roli rodziny, zagwarantowania rozwoju ludzi młodych oraz godnej starości seniorów. Ponadto promowany jest zdrowy styl życia oraz realizowane są działania profilaktyczne przeciw wszelkim patologiom społecznym.

Rysunek 1. Obszary priorytetowe "Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016-2021"

Założeniem głównym jest stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju Gminy Skarżysko-Kamienna, w tym rozwoju gospodarczego i społecznego. Przy wykorzystaniu istniejących zasobów i atutów gminy poprzez właściwe działania inwestycyjne w dziedzinie infrastruktury społecznej i działania organizacyjne - możliwa jest poprawa standardu życia w gminie.

Rysunek 2. Plan strategiczny "Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016-2021" obszary priorytetowe, cele operacyjne

8.2. Kierunki działań w ramach obszarów priorytetowych i celów głównych "Strategii..."

Poprawa standardu życia mieszkańców

Cel operacyjny 1.

Rozwój sektora ekonomii społecznej

Tabela 53. Zadania z zakresu: Rozwój sektora ekonomii społecznej

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki/ Miernik
1.	Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe	- liczba i rodzaj wspólnych inicjatyw realizatorów
2.	Kontynuacja działań edukacyjnych i wspierających przez Klub Integracji Społecznej MOPS i Centrum Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na brak pracy (reintegracja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo i długotrwale bezrobotnych, realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, poprzez m.in. szkolenia, kursy itp.)	Klub Integracji Społecznej MOPS Powiatowy Urząd Pracy Urząd Miasta Centrum Integracji Społecznej	- liczba działań edukacyjnych i wspierających - liczba projektów, szkoleń i kursów - liczba uczestników poszczególnych działań
3.	Udzielanie wsparcia osobom poszukującym pracy, organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie – użytecznych, staży oraz wsparcie dla osób rozpoczynających własną działalność przez Powiatowy Urząd Pracy	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	- liczba osób bezrobotnych - liczba osób korzystających z aktywnych form pomocy

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

4.	Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji specjalistów pracujących w obszarze ekonomii społecznej	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe	-liczba pracowników uczestniczących w różnych formach edukacyjnych
5.	Wspieranie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej, np. tworzenie podmiotów ekonomii społecznej i wspieranie rozwoju istniejących	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	- liczba i rodzaj inicjatyw - liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej -liczba osób zatrudnionych w wyniku podejmowanych działań
6.	Kreowanie liderów lokalnych	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	-liczba i rodzaj inicjatyw - liczba szkoleń i projektów
7.	Wspieranie inicjatywy tzw. "streetwork'erów"	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba i rodzaj inicjatyw - liczba "streetwork'erów"

Cel operacyjny 2.

Ograniczanie zjawiska zagrożenia wykluczeniem oraz wykluczenia społecznego

Tabela 54. Zadania z zakresu: Ograniczanie zjawiska zagrożenia wykluczeniem oraz wykluczenia społecznego

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Diagnozowanie i monitorowaniu sytuacji w rodzinach w celu zapobiegania zjawiskom ubóstwa i niedostosowania społecznego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki oświatowe, placówki zdrowia, placówki edukacyjne	- liczba rodzin objętych pomocą
2.	Kontynuacja działań z zakresu pomocy społecznej dla osób potrzebujących wsparcia z MOPS i innych instytucji pomocowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystających z pomocy MOPS - liczba osób korzystających z pomocy instytucji pomocowych -liczba działań i projektów
3.	Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	-liczba i rodzaj inicjatyw
4.	Wyrównanie szans w dostępie do usług społecznych, edukacji i kultury i opieki zdrowotnej dla wszystkich mieszkańców miasta	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Instytucje opieki zdrowotnej Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu	-liczba działań i wspólnych inicjatyw
5.	Realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych dla osób i rodzin zagrożonych eksmisją bezdomnych, itp.	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych w MOPS - liczba osób bezdomnych

Cel operacyjny 3.

Rozwój infrastruktury społecznej

Tabela 55. Zadania z zakresu: Rozwój infrastruktury społecznej

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Przeprowadzenie remontów i modernizacji w obiektach użyteczności publicznej zwiększających ich funkcjonalność	Urząd Miasta Organizacje pozarządowe	- liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych modernizacji zwiększającej ich funkcjonalność
2.	Rozwój infrastruktury służącej seniorom w postaci: domów dziennego pobytu, domów emerytów, domów pobytu całodobowego, itp.	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba form pomocy dla seniorów - liczba osób korzystających z form wsparcia
3.	Budowa lub adaptacja budynków na mieszkania socjalne, mieszkania chronione itp.	Urząd Miasta	- liczba mieszkań socjalnych ogółem - liczba mieszkań chronionych - liczba mieszkań socjalnych
4.	Powstanie ośrodka interwencji kryzysowej	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystających z ośrodka
5.	Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	Urząd Miasta Zarządcy budynków Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i w mieszkaniach osób, które skorzystały z likwidacji barier
6.	Powstawanie terenów i obiektów rekreacyjnych, (boisk, placów zabaw, siłowni itp.) na terenach osiedlowych	Urząd Miasta	- liczba powstałych obiektów rekreacyjnych - powierzchnia powstałych terenów rekreacyjnych

Polityka prorodzinna, wspieranie młodych i pomoc dla seniorów

Cel operacyjny 1.

Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny

Tabela 56. Zadania z zakresu: Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Monitorowanie sytuacji w rodzinach dysfunkcyjnych	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Komenda Powiatowa Policji Sąd Rejonowy Gminne jednostki realizujące zadania w ramach działalności statutowej	- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” - liczba monitorowanych rodzin
2.	Realizacja świadczeń pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym realizacja zadań z zakresu wsparcia asystenta rodziny i pieczy zastępczej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba rodzin objętych pomocą MOPS - liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - liczba dzieci objętych pomocą pieczy zastępczej - liczba rodzin zastępczych

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

3.	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pracujących z osobami pokrzywdzonymi i osobami stosującymi przemoc	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	-liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach
4.	Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinach - współpraca instytucji pomocy społecznej, Policji, opieki zdrowotnej i innych m.in. poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty”	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Komenda Powiatowa Policji Sąd Rejonowy	- liczba i rodzaj inicjatyw
5.	Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Gminne jednostki realizujące zadania w ramach działalności statutowej Instytucje opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe	- liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych
6.	Zwiększenie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji oraz wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i całych rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	- liczba i rodzaj działań, inicjatyw
7.	Realizacja programu wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny i innych inicjatyw	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje kultury i sportu Przedsiębiorcy	- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny
8.	Tworzenie form opieki dla dzieci m.in. integracyjnych świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje kultury i sportu	- liczba powstałych świetlic - liczba dzieci korzystających ze świetlic

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

9.	Profilaktyka zdrowotna mieszkańców oraz poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej	Urząd Miasta Instytucje opieki zdrowotnej	- liczba inicjatyw prozdrowotnych
10.	Realizowanie pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii, wsparcia instytucjonalnego i udzielenia schronienia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje oświatowe Organizacje pozarządowe	- liczba prowadzonych inicjatyw - - liczba porad udzielanych w specjalistycznych placówkach

Cel operacyjny 2.

Wzrost jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem (niepełnosprawnych i długotrwale chorych)

Tabela 57. Zadania z zakresu: Wzrost jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem (niepełnosprawnych i długotrwale chorych)

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych oraz poprawa ich sytuacji socjalno-bytowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Instytucje opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie niepełnosprawności i długotrwałej choroby
3.	Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi jednostkami organizacyjnymi, mającymi na celu stworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Instytucje opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe	- liczba i zakres działań i inicjatyw
4.	Wsparcie dla rodzin i osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba osób, którym przyznano świadczenia z tytułu opieki
5.	Rozwój specjalistycznych placówek dziennego pobytu dla dorosłych osób z niepełnosprawnością	Urząd Miasta Starostwo Powiatowe Organizacje pozarządowe	- liczba form wsparcia dziennego oraz usług opieki stacjonarnej - liczba osób korzystających z form wsparcia
7.	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących z osobami niepełnosprawnymi i chorymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Instytucje opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe	-liczba pracowników uczestniczących w różnych formach edukacyjnych

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

8.	Rozwój usług specjalistycznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba form wsparcia - liczba osób korzystających z form wsparcia
9.	Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej, tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i ich pozytywnego wizerunku na rynku pracy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	- liczba form wsparcia osób niepełnosprawnych - liczba osób niepełnosprawnych objętych formami wsparcia - liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w aktywizacji zawodowej PUP
10.	Wspieranie tworzenia stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych	Urząd Miasta	- liczba stowarzyszeń i fundacji działających w gminie na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych
11.	Rozwój wolontariatu i budowa sieci wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba działań, inicjatyw promujących wolontariat - liczba placówek współpracujących z wolontariuszami

Cel operacyjny 3.

Wspieranie rozwoju systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży

Tabela 58. Zadania z zakresu: Wspieranie rozwoju systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży

l.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez wsparcie edukacyjne, dofinansowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych, warsztatów rozwijających kreatywność	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania w ramach działalności statutowej Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji	- liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz edukacji dzieci i młodzieży - liczba osób objętych wsparciem
2.	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców w szkołach w formie spotkań z: przedstawicielami policji, PUP i służby zdrowia oraz z psychologiem i doradcą zawodowym		- liczba prowadzonych działań edukacyjnych i profilaktycznych
3.	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w szkołach dla dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie świadomości zagrożenia uzależnieniami od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, nikotyna, leki i środki chemiczne itp.), nowoczesnych technologii i hazardu (internet, gry komputerowe, fora społecznościowe, telefony, automaty do gier, itp.) oraz wypełniania funkcji rodzinnych		- liczba prowadzonych działań edukacyjnych i profilaktycznych
4.	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców w szkołach w zakresie bezpieczeństwa (bezpieczna droga do szkoły i plac zabaw, radzenie sobie z przemocą, kontakty z obcymi, bezpieczny Internet, itp.)		- liczba prowadzonych działań edukacyjnych i profilaktycznych

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

5.	Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla dzieci i młodzieży z różnorodnymi problemami	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej Instytucje oświatowe Organizacje pozarządowe	- liczba form pomocy dla młodzieży - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia
6.	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w formie ferii zimowych i letnich i tworzenie warunków pożytecznego spędzania wolnego czasu pozaszkolnego przez dzieci i młodzież	Urząd Miasta Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	- liczba zajęć pozaszkolnych, imprez sportowych, kulturalnych itp. organizowanych dla dzieci i młodzieży
7.	Promowanie zdrowego stylu życia i rozwijanie zainteresowań związanych z aktywnością fizyczną	Urząd Miasta Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	- liczba i zakres programów promujących zdrowy styl życia
8.	Monitorowanie dojrzałości szkolnej i sytuacji zdrowotnej dzieci i młodzieży (badania przesiewowe, opieka medyczna, pielęgnarska w szkole)	Instytucje opieki zdrowotnej Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji	- liczba diagnozowanych dzieci i młodzieży w poszczególnych instytucjach
9.	Wsparcie specjalistyczne dla rodzin wg. zdiagnozowanych potrzeb	Urząd Miasta Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	- liczba rodzin uzyskujących wsparcie instytucjonalne

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

10.	Podniesienie kwalifikacji osób pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania w ramach działalności statutowej Komenda powiatowa Policji Organizacje pozarządowe	- liczba pracowników podnoszących kwalifikacje
-----	--	---	--

Cel operacyjny 4.

Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia dla seniorów

Tabela 59. Zadania z zakresu: Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia dla seniorów

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Realizowanie programów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów oraz zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe	- liczba programów profilaktycznych dla seniorów
2.	Stworzenie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych oraz świetlic, klubów dla seniorów	Urząd Miasta	- liczba form pomocy dla seniorów - liczba osób korzystających z form wsparcia
3.	Rozbudowa systemu całodobowego wsparcia dla osób starszych (placówki całodobowe, rodzinne domy pomocy), itp.	Urząd Miasta Inwestorzy prywatni	- liczba osób korzystających z form wsparcia - ilość placówek
4.	Wspieranie aktywności społecznej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	- liczba form pomocy dla seniorów - liczba osób korzystających z form wsparcia
5.	Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba opiekunek domowych z MOPS - liczba osób objętych opieką
6.	Włączanie potencjału rodziny i bliskiego otoczenia w działania wspomagające na rzecz osób starszych - realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji pokoleń, więzi rodzinnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba podmiotów i inicjatyw w zakresie wspomagania seniorów
7.	Promocja idei samopomocy i wolontariatu na rzecz osób starszych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba działań i szkoleń na rzecz rozpropagowania idei wolontariatu

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

8.	Zwiększenie dostępu osobom starszym do edukacji, kultury, aktywnego wypoczynku oraz partycypacja seniorów w życiu lokalnej społeczności	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje oświatowe Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	- liczba inicjatyw podejmowanych dla seniorów - liczba osób korzystających z form wsparcia - liczba podmiotów działających na rzecz seniorów
----	---	---	--

Minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych

Cel operacyjny 1.

Przeciwdziałanie uzależnieniom i zwalczanie ich skutków

Tabela 60. Zadania z zakresu: Przeciwdziałanie uzależnieniom i zwalczanie ich skutków

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Działania profilaktyczne w celu ograniczania zjawisk uzależnień od alkoholu i narkotyków, i związanych z nimi dysfunkcji rodziny	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania w ramach działalności statutowej Komenda powiatowa Policji Organizacje pozarządowe	- liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne
2.	Monitorowanie środowisk szkolnych w celu rozpoznawania zagrożeń i przeciwdziałania uzależnieniom	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe Instytucje oświatowe	-liczba przeprowadzonych programów monitorujących środowiska - liczba przeprowadzonych ankiet diagnozujących środowiska
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy terapeutycznej, prawnej i zdrowotnej, oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej	- liczba porad specjalistycznych dla rodzin dysfunkcyjnych - liczba podmiotów udzielających wsparcia -liczba osób poddanych leczeniu uzależnień
4.	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących z osobami uzależnionymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej	-liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach

*Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2016 - 2021*

5.	Promocja oraz tworzenie warunków do zdrowego i aktywnego stylu życia wśród wszystkich mieszkańców gminy	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej Instytucje kultury i sportu Organizacje pozarządowe	- liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych
6.	Wspieranie stowarzyszeń i klubów działających na rzecz abstynencji, pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, profilaktyki, organizacji czasu wolnego, zdrowego i aktywnego stylu życia itp.	Urząd Miasta Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba inicjatyw podejmowanych przeciw uzależnieniom - liczba stowarzyszeń i klubów działających na rzecz abstynencji
7.	Uświadomienie szkód społecznych oraz zaburzeń w funkcjonowaniu środowiska rodzinnego wynikających z uzależnień oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec problemów alkoholowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytucje opieki zdrowotnej	- liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych

Cel operacyjny 2.

Oferta profesjonalnej pomocy terapeutycznej

Tabela 61. Zadania z zakresu: Oferta profesjonalnej pomocy terapeutycznej

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Upowszechnienie metod, standardów i promocja pracy socjalnej poprzez kształcenie i szkolenie zawodowe kadr pomocy i integracji społecznej	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Integracji Społecznej Organizacje pozarządowe	- ilość akcji promujących pracę socjalną -liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach
2.	Zwiększenie dostępności i podnoszenie poziomu jakości i skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dysfunkcyjnych oraz wspieranie interdyscyplinarnych działań na rzecz rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Organizacje pozarządowe Instytucje ochrony zdrowia	- liczba podmiotów realizujących działania terapeutyczne, - liczba realizowanych programów
3.	Realizacja działań z zakresu interwencji kryzysowej	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe	- liczba rodzin/osób objętych pomocą doraźną - ilość interwencji

Cel operacyjny 3.
Aktywizacja i integracja społeczeństwa

Tabela 62. Zadania z zakresu: Aktywizacja i integracja społeczeństwa

I.p.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Poprawa mechanizmów komunikacji i partycypacji społecznej oraz wpływu obywateli na życie publiczne - budowa społeczeństwa obywatelskiego	Urząd Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	- liczba inicjatyw
2.	Wzmocnienie potencjału instytucji pozarządowych, stowarzyszeń, fundacji, grup nieformalnych, wsparcie na poziomie lokalnym i regionalnym	Urząd Miasta Organizacje pozarządowe	- liczba inicjatyw - liczba stowarzyszeń, fundacji działających w gminie
3.	Organizacja festynów rodzinnych, uroczystości i innych spotkań integrujących mieszkańców poszczególnych osiedli i miasta, itp.	Urząd Miasta Organizacje pozarządowe	- liczba imprez w kalendarzu gminnym
4.	Promocja idei wolontariatu na rzecz innych osób wśród społeczności lokalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Instytucje oświatowe	- liczba inicjatyw
5.	Wspieranie tworzenia i działalności (powierzenie realizacji zadań publicznych) stowarzyszeń działających na rzecz mieszkańców gminy oraz grup nieformalnych w zakresie inicjatyw oddolnych	Urząd Miasta Organizacje pozarządowe	- liczba stowarzyszeń, fundacji realizujących zadania publiczne - liczba stowarzyszeń, fundacji działających w gminie

9. Zadania inwestycyjne na lata 2016 - 2021

Dla realizacji celów „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016 -2021” konieczne będzie również wykonanie szeregu działań inwestycyjnych. Działania te dotyczą głównie poprawy warunków lokalowych dla instytucji działających w sferze oświaty, kultury oraz pomocy społecznej. W ramach "warsztatów planowania strategicznego" zgłoszono najpilniejsze potrzeby w tym zakresie.

Realizacja zadań inwestycyjnych uwarunkowana jest możliwościami finansowymi budżetu gminy oraz otrzymaniem dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym środków z funduszy unijnych).

Proponowane zadania inwestycyjne do realizacji w ramach "Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021" zgłoszone podczas "warsztatów planowania strategicznego" to:

- budowa mieszkań chronionych, socjalnych, hosteli i innych tanich mieszkań (TBS)
- utworzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków z placówek opiekuńczo- wychowawczych i rodzinnej pieczy zastępczej
- stworzenie dziennych domów pomocy dla osób starszych, np. Klubu Seniora
- utworzenie tzw. domu samotnej matki
- stworzenie ogrzewalni lub schroniska dla osób bezdomnych
- stworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- inwestycje w obiektach infrastruktury społecznej:
 - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
 - wyposażenie placówek oświatowych w pomoce edukacyjne i sprzęt
 - modernizacja i rozwój placówek oświatowych
- tworzenie miejsc rekreacji na terenach osiedlowych
- rozbudowa infrastruktury rowerowej (ścieżki, oznakowanie dróg, miejsca postoju, miejsca parkingowe).

10. Wdrażanie, zarządzanie, monitoring i finansowanie realizacji "Strategii..."

10.1. Wdrażanie "Strategii..."

„Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016 - 2021” jest dokumentem otwartym, podatnym na zmiany wynikające z prowadzonego monitoringu zjawisk społecznych.

„Strategia...” przyjmowana jest w formie uchwały Rady Miasta. Zmiany w „Strategii...” inicjowane będą przez Prezydenta Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji „Strategii...”. Proponowane zmiany w „Strategii...” będą również podlegały uchwaleniu przez Radę Miasta. Realizacja postanowień „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna ...” jest obowiązkiem władzy wykonawczej gminy, a więc Prezydenta Miasta, który dysponuje niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym.

We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów dokumentu czynnie uczestniczyć będą przede wszystkim pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, którzy realizują zadania własne Gminy Skarżysko-Kamienna w zakresie pomocy społecznej.

Ponadto, w realizacji założeń "Strategii..." można oczekiwać wsparcia i pomocy instytucji:

- Powiatowego Urzędu Pracy
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komendy Powiatowej Policji w Skarżysku-Kamiennej
- placówek oświatowych z terenu gminy
- placówek ochrony zdrowia z terenu gminy
- placówek kultury, sportu i rekreacji
- działających fundacji, stowarzyszeń na rzecz rozwoju gminy.

Niniejszy dokument będzie również wdrażany poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy Skarżysko-Kamienna .

10.2. Monitoring "Strategii..."

Proponowany system monitoringu prac nad „Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna ” zakłada:

- składanie corocznych sprawozdań z realizacji „Strategii...” (na podstawie danych statystycznych i innych informacji będących w posiadaniu: MOPS, instytucji i organizacji oraz grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji „Strategii...”) i przedkładanie ich Radzie Miasta
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej oraz weryfikacja działań i zadań na corocznych zebraniach Rady Miasta.

Monitoring realizacji „Strategii...” będzie odbywał się m.in. na podstawie wskaźników wyznaczonych dla poszczególnych zadań.

„Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2016 - 2021” minimum raz w roku poddawana będzie przeglądowi, podczas którego analizie poddany będzie proces realizacji celów: analiza działania/zadania, harmonogram

realizacji oraz osiągniętych wskaźników. W przypadku zaistnienia nowych okoliczności powodujących konieczność zmian w dokumencie, zapisy w „Strategii...” zostaną odpowiednio zaktualizowane i przedstawione Radzie Miasta.

10.3. Potencjalne źródła finansowania "Strategii..."

Podstawowymi źródłami środków, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów pomocy społecznej są:

- budżet państwa w realizacji zadań nałożonych na gminy ustawowo,
- budżety powiatu i województwa w realizacji zadań ustawowych i wspierających,
- środki wewnętrzne: budżet samorządu gminnego,
- środki zewnętrzne, m.in.: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Pracy,
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej: Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy Skarżysko-Kamienna oraz dochodów i wydatków na 1 mieszkańca w zł w latach 2010-2013 (Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2010-2013).....	9
Tabela 2. Liczba mieszkańców Skarżyska-Kamiennej w latach 2010-2013 (Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2010-2013).....	9
Tabela 3. Ludność w gminie Skarżysko-Kamienna według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2010-2013 (GUS, 2010-2013).....	9
Tabela 4. Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji w liczbach naturalnych na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2013 (Miasto Skarżysko-Kamienna. Informator statystyczny, 2010-2013).....	10
Tabela 5. Zestawienia o szkołach podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w roku szkolnym 2013/2014 (UM Skarżysko-Kamienna - Referat Edukacji, Kultury i Sportu).....	13
Tabela 6. Szlaki turystyczne przebiegające przez teren Skarżyska-Kamiennej (Powiat skarżyski).....	15
Tabela 7. Strategie i dokumenty programowe polityki społecznej Gminy Skarżysko-Kamienna (opracowanie własne).....	19
Tabela 8. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z MOPS w Skarżysku-Kamiennej, według powodów jej przyznania w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	21
Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	22
Tabela 10. Instytucje wsparcia pomocy społecznej i opieki prawnej w regionie (opracowanie własne).....	25
Tabela 11. Instytucje opiekuńczo – wychowawcze i ośrodki wsparcia w regionie (opracowanie własne).....	26
Tabela 12. Instytucje opieki zdrowotnej i terapii uzależnień w regionie (opracowanie własne).....	27
Tabela 13. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu ubóstwa w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	28
Tabela 14. Realizacja programu "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	29
Tabela 15. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu sieroctwa w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	30
Tabela 16. Liczba dzieci i rodzin zastępczych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą PCPR w latach 2010-2014 (PCPR Skarżysko-Kamienna).....	30
Tabela 17. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu bezdomności w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	31
Tabela 18. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skarżysku-Kamiennej (PUP Skarżysko-Kamienna).....	32
Tabela 19. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy bezrobotnych w gminie Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 bez uwzględniania zmian po 27 maja 2014 r. (PUP Skarżysko-Kamienna).....	33
Tabela 20. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 według poziomu wieku (PUP Skarżysko-Kamienna).....	33
Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 według czasu pozostawania bez pracy (PUP Skarżysko-Kamienna).....	34
Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 według wykształcenia (PUP Skarżysko-Kamienna).....	34
Tabela 23. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu bezrobocia w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	34

Tabela 24. Liczba i wyszczególnienie uczestników Klubu Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2012-2014 (KIS, Skarżysko-Kamienna).....	35
Tabela 25. Liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia w Klubie Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej w latach 2012-2014 (KIS, Skarżysko-Kamienna).....	35
Tabela 26. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Skarżysku-Kamiennej dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2010-2014 (PZdsON Skarżysko-Kamienna).....	37
Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Skarżysku-Kamiennej dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2010-2013 (PZdsON Skarżysko-Kamienna).....	37
Tabela 28. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania w rodzinie niepełnosprawności w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	37
Tabela 29. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone przez MOPS w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	38
Tabela 30. Dofinansowania dla osób niepełnosprawnych z terenu miasta Skarżyska-Kamiennej - liczba świadczeń - ze środków PEFRON w latach 2010-2014 (PCPR Skarżysko-Kamienna)	38
Tabela 31. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	40
Tabela 32. Liczba osób, którym gmina Skarżysko-Kamienna opłacała pobyt w Domach Pomocy Społecznej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	41
Tabela 33. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania przemocy w rodzinie w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	41
Tabela 34. Dane statystyczne interwencji Policji dotyczącej przemocy domowej na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (KKP Skarżysko-Kamienna)	42
Tabela 35. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu ochrony macierzyństwa i wielodzietności w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	44
Tabela 36. Struktura rodzin z terenu gminy korzystających z pomocy MOPS w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	45
Tabela 37. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	46
Tabela 38. Przepięstwa popełniane przez osoby nieletnie na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (KPP Skarżysko-Kamienna)	48
Tabela 39. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu trudności w przystosowaniu od życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	49
Tabela 40. Dane dotyczące przestępstw popełnianych na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2010-2014 (KPP Skarżysko-Kamienna).....	49
Tabela 41. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu alkoholizmu w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna).....	50
Tabela 42. Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych na terenie Skarżyska-Kamiennej w latach 2011-2013 (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013).....	51
Tabela 43. Działalność GKRPA w Skarżysku-Kamiennej w stosunku do osób z problemem alkoholowym (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013).....	51
Tabela 44. Działalność GKRPA w Skarżysku-Kamiennej w stosunku do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013)	52
Tabela 45. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu wystąpienia problemu narkomanii w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	53

Tabela 46. Działalność GKRPA w Skarżysku-Kamiennej w prowadzeniu profilaktyki uzależnień (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013).....	54
Tabela 47. Działania profilaktyczne GKRPA skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym (GKRPA - Sprawozdania PARPA 2011-2013).....	54
Tabela 48. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu wystąpienia zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej lub klęski żywiołowej i ekologicznej w latach 2010-2014 (MOPS Skarżysko-Kamienna)	56
Tabela 49. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w gminie Skarżysko-Kamienna	60
Tabela 50. Strategie polityki społecznej kraju (opracowanie własne)	62
Tabela 51. Strategie i dokumenty programowe polityki społecznej w województwie świętokrzyskim (opracowanie własne)	62
Tabela 52. Strategie i dokumenty programowe polityki społecznej Powiatu Skarżyskiego (opracowanie własne)	64
Tabela 53. Zadania z zakresu: Rozwój sektora ekonomii społecznej	68
Tabela 54. Zadania z zakresu: Ograniczanie zjawiska zagrożenia wykluczeniem oraz wykluczenia społecznego.....	70
Tabela 55. Zadania z zakresu: Rozwój infrastruktury społecznej.....	71
Tabela 56. Zadania z zakresu: Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny	72
Tabela 57. Zadania z zakresu: Wzrost jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem (niepełnosprawnych i długotrwale chorych).....	75
Tabela 58. Zadania z zakresu: Wspieranie rozwoju systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży	77
Tabela 59. Zadania z zakresu: Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia dla seniorów .	80
Tabela 60. Zadania z zakresu: Przeciwdziałanie uzależnieniom i zwalczanie ich skutków	82
Tabela 61. Zadania z zakresu: Oferta profesjonalnej pomocy terapeutycznej	84
Tabela 62. Zadania z zakresu: Aktywizacja i integracja społeczeństwa	85

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy Skarżysko-Kamienna	9
Wykres 2. Demografia Skarżyska-Kamiennej w latach 2000-2013	10
Wykres 3. Ludność Skarżyska-Kamiennej według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2010-2013	10
Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych w gminie Skarżysko-Kamienna w latach 2003-2013 (GUS, 2003-2013).....	32
Wykres 5. Procentowy udział osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu skarżyskiego w roku 2014 w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie (PUP Skarżysko-Kamienna)	33
Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiatach podregionu kieleckiego w roku 2013 (GUS, 2013).....	33
Wykres 7. Statystyka zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Skarżysko-Kamienna.....	42
Wykres 8. Typy rodzin objętych pomocą MOPS w Skarżysku-Kamiennej.....	45
Wykres 9. Typy rodzin objętych pomocą MOPS w Skarżysku-Kamiennej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.....	47
Wykres 10. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Skarżysku-Kamiennej w latach 2010-2014.....	57

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 12 .03.2004r o pomocy społecznej(Dz.U. z 2015r. poz.163 , z póź.zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej , profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzi z grup szczególnego ryzyka. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym o realizowanej lokalnej polityce społecznej, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców naszego miasta w szczególności z grup zagrożonych wykluczeniem. Dokument ten uwzględnia między innymi diagnozę i identyfikację najważniejszych problemów społecznych na terenie miasta , wskazuje cele strategiczne i kierunki niezbędnych działań.